

מעריב
פוסטר אמצע:
ריצת ה"100
המהירה
והשערורייתית של
ביותר בהיסטוריה
– מזכרת בצבעים
עמודים 12-13
פוג'י
הוידאו שלך צריך
שומר ראש
הסרט המגנטי של פוג'י שומר על הראש המגנטי של הוידאוטייפ שלך
הראש המגנטי הוא החלק החשוב והיקר בוידאוטייפ שלך. רק קסטה מעולה ועמידה שומרת על חייו לאורך זמן ומעניקה תמונה חדה וברורה תמיד.
איכות התמונה נשמרת גם בשימוש החוזר בסרט.
קסטות פוג'י וידאו ואודיו - להשיג בחנויות הצילום והחשמל המובחרות.
קסטות וידאו פוג'י - מעט יותר יקרות, הרבה יותר טובות.
אל תחסוך באיכות. קנה פוג'י.
נציגים בלעדיים:
קבוצת חברות שמעוני בע"מ
טל': (03)888-621/2
FUJI VIDEO-CASSETTE

הרכב מנצח

ג'קי ג'וינר היא מלכת האתלטיות. הגברת ג'וינר־קרסי היא גם רעייתו של מאמנה, בוב קרסי ■ עד שפגשה את בוב, היתה ג'קי עוד אתלטית, לא רעה, עדיין לא מלכה. פגישה כמעט מקרית שינתה את מסלול חייה ■ האלופה האולימפית ושיאנית העולם בקרב 7 וקפיצה לרוחק, מחלקת את חייה בין המסלול, על חוקיו והתפוכותיו, לבין חיי משפחה מורכבים עם בעל־מאמנה ■ הרכב מנצח לא מוחלף, אולי גם בברצלונה '92

היחסים בין ג'קי ג'וינר ובוב קרסי החלו לפני שבע שנים, במלון בטאקומה, וושינגטון.

שלא תבינו לא נכון. אנחנו מדברים על המדרון, ולא על אחד החדרים. והיחסים התמצו מסבר שנתן בוב, עוזר מאמן בנבחרת האתלטיקה של אוניברסיטת U.C.L.A, לג'קי, סטודנטית שנה ראשונה, באשר לטכניקת הקפיצה לרוחק שלה. הוא אימן את הגברים וחשב שהאתלטית המוכשרת יכולה להשיג יותר. היא חלמה להיות אתלטית גדולה, ואמרה לעצמה שבוב קרסי צריך להיות המאמן שלה. לא בדיוק ההתחלה הרומנטית שהייתם לה.

ג'קי חשבה ששאר המאמנים מתעלמים ממנה, משום שהגיעה לאוניברסיטה במילגת כדורסל ולא באתלטית. היא חשבה שבוב המאיים והקפדן הוא המאמן שיעזור להיות להגשים את חלומותיה. כשהגיעה לאליפות ארצות־הברית בקרב שבע, ללא מאמן, התנדב בוב לסייע לה בשני ימי התחרות. לאחר היום הראשון אמר לנערה שאיש לא רצה לאמן: "יש לך כשרון גדול. את עשויה להיות אחת הספורטאיות הגדולות ביותר בקרב שבע".

באותו לילה ניסה בוב להסביר לחניכה החדשה שלו משהו על טכניקת הקפיצה לרוחק שלה. הוא הביא נייר דבק מחורר, והפך את מסדרון בית המלון למסלול ריצה. ההסבר עבד. למחרת שיפרה ג'קי את השיא שלה ברוחק ב־60 ס"מ. השותפות המפורסמת ביותר באתלטיקה האמריקנית, שותפות שנועדה להביא אותה לתואר מלכת האלתטיקה ואת שניהם אל מתחת לחופה, נולדה.

היא חמה ושקולה, הוא שאפתן ומסוגר

בוב וג'קי שונים מאוד באופיים. היא חמה, שקולה וחביבה. הוא שאפתן ומסוגר יותר. היא גדלה באיסט סנט־לואיס, אילינוי, בת להורים עניים שנישאו בגיל העשרה. הוא נולד בפנמה לאם פנמית ואב ששירת בחיל הנחתים, וחלם להיות מאמן כדורסל השחור הראשון. עליה אין איש אומר מילה רעה. האתלטים שהוא מאמן מוכנים לפעמים לרצוח אותו, אבל הם נאמנים לו לאורך כל הדרך. את רשימת האתלטים האלה מובילה, כמובן, הסטודנטית מהמסדרון.

ארבע שנים היה בוב המאמן וג'קי היתה חניכתו הנאמנה. לדבריה, לא חשבה עליו מעולם כבעל יותר מאמן, אבל במסע לסין, ב־1982, הזהירה סינית את "שעשתה עיניים" לבוב, שלא תתקרב אליו כי הוא שייך לה. רק ב־1985, בעת שג'וינר גרה בבית אחד עם אלופה אולימפית אחרת, ואלרי בריסקו־הוקס, החלו יחסיהם לגלוש ממסלול הריצה אל המסלול האישי.

"ואלרי סירבה להאמין לי", מספרת ג'וינר. היא אמרה "בוביז בובי המכוער לא יכול להיות". הם שמרו את יחסיהם בסוד, מחשש לתגובותיהם של האתלטים האחרים של קרסי. אבל הסוד לא נשמר לאורך זמן.

בינואר 1986 נישאו. ג'קי עדיין לא היתה לג'קי ג'וינר־קרסי. רק לאחר ששברה לראשונה את שיא העולם, ביולי 1986, הירשה לה בוב להוסיף את שמו לשלה.

אף אשה אחרת לא עברה מעולם את מחסום 7,000 הנקודות בקרב שבע. ג'קי עשתה זאת לראשונה ביולי 1986, ומאז חזרה ועברה את המחסום חמש פעמים, האחרונה שבהן בסיאול. היא היתה גם שותפה לשיא העולם בקפיצה לרוחק, ועדיין מחזיקה בשותפות לשיא האמריקני ב־100 מטר משוכות. הנערה שאיש לא רצה לאמן היתה לאתלטית הגדולה בעולם.

בוב קרסי אינו סבור שהשינוי הזה חל בזכותו. "לא אני הוא שעשיתי את ג'קי לשיאנית עולם. ג'קי היא שעשתה זאת. מאמן טוב אחר היה יכול לסייע לה בדיוק כמוני. אני חושב שהאהבה שלי ושלה לאתלטיקה התמזגו לתרכובת שתרמה להצלחתה. היא עוד יותר פנאטית לספורט ממני, וזה הרבה מאוד".

אבל גם בוב אינו קוטל קנים. שבעה מן האתלטים שהוא מאמן הגיעו לנבחרת האולימפית של ארה"ב. אחת מהם היתה האשה המהירה בעולם, פלורנס גריפית־ג'וינר, הנשואה לאחיה של ג'קי. פלורנס פרשה משורות חניכיו של קרסי לפני המשחקים האולימפיים, בין השאר בטענה שהוא מקדיש זמן רב מדי לאתלטים האחרים שלו: קרי, לאשתו. אבל בוב אינו מודאג. הוא שומע טענה הפוכה מג'קי. "אני מנסה להקדיש לכל הספורטאים שלי אותה מידה של תשומת לב. בזמן האחרון אני משתדל להעניק לג'קי את זמן האימון הדרוש לה. קודם לכן, אם היתה זקוקה לחצי שעה, אימנתי אותה רק עשרים דקות, מחשש לתגובותיהם של האתלטים האחרים. זה היה עוול לג'קי, ממש כמו לו הייתי עושה זאת למישהו אחר".

יחסים של מאמן־חניכה אינם עולים תמיד בקנה אחד עם יחסים של בעל ואשה. אבל לבני הזוג קרסי יש כללים ברורים בעניין. ויכוח המתחיל על המסלול ימשך בתוך המכונית בנסיעה הביתה, אבל הוא חייב תמיד להסתיים לפני שהם נכנסים לבית.

"אני מאמן כבר 17 שנה ונשוי רק שנתיים", אומר בוב. "אני יודע הרבה יותר על אימון מאשר על נישואים. אבל לג'קי ולי יש יותר מדי יעדים משותפים מכדי שניתן לוויכוחים האלה להימשך. אנחנו מסוגלים להרים קול מבלי להשמיץ זו את זה בצורה שתפגע ביחסינו. אחרי שהכל נגמר, אנחנו יושבים יחד ומדברים על העניין בשקט, וכל אחד מאיתנו מסיק את המסקנות שלו".

"אני עקשנית יותר, ולעתים הוא נותר מתוסכל

ג'קי מגיבה לדברים אלה בחיוך הרחב שלה. "אני קצת עקשנית, ואני מניחה שאני היא זאת שצריכה לומר 'אני מצטערת. אתה צודק'. אבל אני לא עושה זאת תמיד. לרוב אני מעדיפה לגרום לבובי שיהיה מתוסכל קצת".

השניים מדברים עכשיו על משפחה, אם כי הם מודעים לכך שהדבר עלול להתנגש בתוכניותיה של ג'קי להתחרות גם באולימפיאדה הבאה, בברצלונה. ג'קי סבורה שבקרוב תנטוש את קרב השבע, ותתרכז במקצוע אחד – קפיצה לרוחק או לגובה, או אחת מריצות המשוכות. בינתיים, הם יכולים להתענג על הופעתה המרהימה של ג'קי בסיאול. "אני רוצה שזה יהיה אחד הרגעים הגדולים של האולימפיאדות", אמר בוב לפני המשחקים. "אני רוצה שאנשים לא יאמינו למראה עיניהם. אני רוצה שההופעה הזאת תירשם בספרים ותיזכר הרבה זמן". המאמן הקשוח והסטודנטית מן המסדרון עמדו בכל אחד מן האתגרים הגדולים האלה. ■

שבוע ספורט

מודעות: גילה שניידר טל': (03)439442

© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

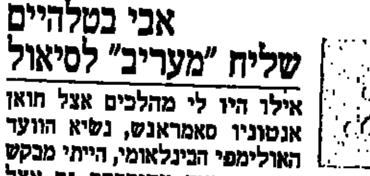
עורך: אלכס דורון
עריכה: טובי פולק
עריכה גרפית:
לוסי קזמיר, יגאל אופיר
צלם: עדי אבישי
עורך מדור הספורט:
אבי בטלהיים

בשער

ג'קי ג'וינר־קרסי – מלכת האתלטיות. שיא עולם בקרב 7, שיא אולימפי כפול בקפיצה לרוחק, שתי מדליות זהב. צילום: "גמא".

מה בגליון

אבי בטלהיים
שליח "מעריב" לסיאול

אילו היו לי מהלכים אצל חואן אנטוניו סאמראנש, נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, הייתי מבקש ממנו שיערוך בדיקת סמים מדוקדקת גם אצל שחייניות מזרח־גרמניה. אם יתברר שכל מיני סטרואידים זורמים בדמן של הספורטאיות הללו – אפשר יהיה להבין את היכולת העל־אנושית שלהן במים; ואם יתגלה שהן נקיות – לא נותר אלא להעריץ אותן.

בינתיים, כל זמן שבדיקה כזו לא נערכה, ועל חשד נטילת סמים או גלולות אנחנו יכולים לדבר רק בינינו לבין עצמנו, אני מרשה לעצמי להיות גלוי־לב, ולומר שאני מעריץ את כריסטין אוטו ממזרח־גרמניה, מה שהפרשנים אוהבים לכנות: "מלכת הבריכה של סיאול 88". מעריץ מבחינה מקצועית, כמובן. אם תעיפו מבט לעבר תמונתה, תבינו שלא מדובר בהערצה אישית. אוטו, כוכבת שחיה אמיתית, למעלה מ־180 ס"מ, בלונדינית, לא יפה, לא חתיכה, לא מחייכת, לא נחמדה. אבל גדולה. גדולת מימדים, גדולת הישגים.

רבים היו חשים הקלה אילו התברר שהמזרח־גרמניות אכן נוטלות סמים

רבים היו מרגישים הקלה, לו נתאמת החשד שאוטו וחברותיה מגיעות להישגיהן בבריכה בזכות כדורים וסמים שהן בולעות. עיתונאים מכל רחבי העולם מדברים על זה, ובמיוחד לאחר שערוריית בן ג'ונסון. עיתונאי ממערב־גרמניה, שכן קרוב למזרח, אמר לנו בבריכת השחיה: חברינו המזרח־גרמנים הרבה יותר מתוחכמים ומקצועיים מהקנדים המטומטמים. הם מעסיקים רופאים ומומחים בעלי שם עולמי, שאחראים על מינון התרופות והכדורים. הם באים לכל תחרות בביטחון מלא, ששום בדיקה לא תוכל לגלות כרם הספורטאים שלהם אפילו אחוז אחד סטרואידים מעל למותר. יש להם שיטות מיוחדות ובדוקות משלהם.

אז מה אפשר לומר על צעירה גברתנית, שבחמישה משישה ערבי גמר השחיה באולימפיאדת סיאול, היא צועדת לעבר הדוכן מס. 1, ומיישירה מבט צונן לעבר הקהל המוחא כף בנימוס? (בערב אחד היא צעדה פעמיים, ובסך־הכל, כאמור, 6 מדליות זהב, הישג ששום שחיינית בהיסטוריה לא עשתה עד כה).

ולא רק היא. דניאלה האנגר, סילקי הורנר, קתרין מייסנר (שתי מדליות זהב כל אחת); קתלין נורד והייקה פרידריך (מדלית זהב אחת כל אחת) – כולן דומות זו לזו בחוסר נשיותן. לפחות כלפי חוץ אין אצלן שמחת חיים, שלא לדבר על ספונטאניות. נשים צעירות וקשוחות, נעדרות רכות וטובלות במדליות.

ישנה אגדה עתיקה, הקובעת שהשחיינים הגברים הם יפים וחתיכים. אני בטוח שלא התכוונו לאייל שטיגמן כאשר טבעו את האקסיומה הזו, אבל אין ספק שבריכת השחיה האולימפית בסיאול ניפקה מיעוט קטן של שחיינים מרשימים חיצונית.

לשיא הגיעו הדברים במסיבת העיתונאים עם רביעיית השליחים האמריקנית, שזכתה כמובן במקום הראשון ב־400 מעורב, ותוך כדי גם שברו את שיא העולם.

לבד ממאט ביונדי, חייכן בעל פני ילד טוב ירושלים, ישבו מאחורי השולחן שלושה צעירים די מכוערים, אחד מקריח, אחד פוזל וממושקף, והשלישי עם פרצוף מרוח בפצעי בגרות. שלא לדבר על הקנדים, זוכי המקום השני, שהגיעו באיחור ונראו עוד פחות טוב ממרחק שני מטרים...

אבל הם, האמריקנים והקנדים, יודעים לשמוח, יש להם הומור ותענוג לצחוק איתם. כשנכנסו הקנדים לאולם מסיבות העיתונאים, אמר אחד מהם בפנים רציניות: סליחה על האיחור, היה פקק תנועה בדרך... וכאשר אישר מאט ביונדי בתשובה לשאלה, כי הוא אכן פורש משחיה בתום האולימפיאדה, פתחו ארבעת השחיינים הקנדיים במחיאות כפיים סוערות. הם לא מתנגדים לפרישה הזו.

ביונדי, אגב, הוא באמת ילד אמריקני מחונך. בכל פעם שניצח בבריכה, חיכה לו כמובן צוות של N.B.C על שפת הבריכה, כדי לראיין אותו. כאשר ניצח את משחה ה־100 מטר חופשי, החמיץ צוות הטלוויזיה האמריקני את תנועת הניצחון הספונטאנית של ביונדי כאשר יצא מן המים – הנפת היד למעלה, לעבר היציעים האמריקניים הצוהלים. בלי כחל וסרק ביקשו ממנו לחזור על התנועה הספונטאנית, וביונדי – ללא ערעור – חזר, ספונטאנית כמובן, על אותה הפוזה ארבע פעמים בזו אחר זו, עד שעשה זאת בצורה ספונטאנית־מהוקצעת לטעמו של במאי הטלוויזיה. אם היו מבקשים זאת מכריסטין אוטו, למשל, היא היתה מורידה סטירה מצלצלת על פניו של הצלם, וזה במקרה הטוב.

אין ספק שבריכת השחיה היא אירוע השיא באולימפיאדת סיאול, להוציא, כמובן, את פרשת בן ג'ונסון. ששום אירוע ספורטיבי לא יכול ליטול ממנה את הבכורה במשחקים האולימפיים האלה. הבריכה היוותה שיא בזכות 11 שיאי עולם שנשברו, כשהיא מבליטה פעם נוספת את שליטתן של שחייניות מזרח־גרמניה ואת עליונותם של השחיינים האמריקניים.

אבל הבריכה בסיאול היא ציון־דרך בזכות רמזים עבים לערעור ההגמוניה המזרח־גרמנית והאמריקנית. יותר ויותר שחייניות ושחיינים מצטיינים הסתננו באולימפיאדה הזו אל מדליות הכסף והארד. ניכרת התקדמות בלתי רגילה אצל כמה מדינות, בתוכן מדינות חסרות עבר ספורטיבי עשיר.

קוסטה־ריקה למשל. במשחה הגמר ל־200 מטר חופשי, נשים, ניצחה הייקה פרידריך ממזרח־גרמניה, ושניה הגיעו סילביה פול מקוסטה־ריקה; ב־200 פרפר גברים ניצח מיכאל גרוס ממערב־גרמניה, שני הגיע בני נילסן מדנמרק, ובמדליית הארד זכה אנטוני מוס מניו־זילנד. ארד נוסף לניו־זילנד היה ב־200 גב גברים. ניצח איגור פוליאנסקי מברית־המועצות, ושלישי חצה פול קינגסמן.

ב־400 מעורב אישי גברים, זכה בארד סטפנו באטיסטלי מאיטליה; ב־800 חופשי לנשים הגיעה שלישית ג'ולי מקדונלד מאוסטרליה. שלא לדבר על התקדמותם הבלתי רגילה של הסינים: ב־50 מטר חופשי לנשים הגיעה ווני יאנג רק במקום השני (אחרי כריסטין אוטו, כמובן), אבל היא מחזיקה בשיא העולם במשחה זה; וב־200 חזה לנשים זכתה הסינית קסיומין הואנג במדליית הכסף.

הישגים מרשימים היו בבריכה גם לרוסים, לבולגרים ובעיקר להונגרים: 4 מדליות זהב ו־2 מדליות כסף (על ההצלחה ההונגרית - ראה מסגרת).

נימת האכזבה על סיום תחרויות השחיה ניכרה בקולו של הכרוז האמריקני, בוב סטיל, שליווה את כל ימי הטורניר בהנחייה מקצועית, ובדירבון הקהל לעידוד קולני במישחים הדרמטיים הצמודים.

כשרונות צעירים רבים נתגלו בבריכת סיאול, כמה מהם ילדים בני 14–15, שיהיו כשיאם באליפות העולם הבאה ובאולימפיאדת ברצלונה, 1992. תמונת המצב העכשווית: 11 מדליות זהב למזרח־גרמניה, 8 זהב לארה"ב, וכל יתר המדינות הרחק מהן, עשויה להשתנות באולימפיאדה הבאה. מעתה ואילך לא צפויים חיים קלים לפיינאליסטים.

נסיכה, מלכה, בעלת הבית הבלתי מעורערת של בריכת השחיה: כריסטין אוטו עם השישיה המוזהבת שלה

כתר המזרח

מכל הכתרים – כתר השחיה במשחקי סיאול, הוא המרשים מכולם ■ מכל הכתרים בשחיה העולמית, המרשים מכולם הוא כתר המזרח – הכתר של מזרח־גרמניה, ומעל כולם – של המלכה הגדולה: כריסטין אוטו ■ אבל חוץ מאוטו, גדולה ככל שתהיה, ניכרו בסיאול הסימנים הראשונים שאולי לא לעולם חוסן: ניצחונות של כמה שחיינים אלמוניים נותנות תקווה לעתיד מגוון יותר ■ מרננים שהמזרח־גרמניות מלאות בסמים; אבל עד שלא יוכח אחרת – לא נותר אלא להעריץ אותן

הצלחות תוצרת הונגריה: דארני (למעלה) וארגרזגי. אולי יבואו ללמד משהו את החברים של שטיגמן

דארני ואגרזגי – ההצלחה תוצרת הונגריה

מאמן השחיה יוסף טלקי, הנמצא בסיאול, עשה בשבוע שעבר מאמצים גדולים לשכנע את ראשי המשלחת ההונגרית לאפשר את ביקורו בישראל של תאמאס דארני, כוכב השחיה ההונגרי. דארני, בן 21, עשה כאן את מה שכל ספורטאי חולם עליו: הוא קפץ פעמיים למים (200 ו־400 מעורב־אישי), ניצח בשני המשחים, ובשניהם שיפר את שיא העולם. מה עוד צריך? ההונגרים חכוו ידיים בהנאה, וכבר הודיעו לדארני שהוא מסודר בחיים: 100 אלף דולר (שמהם אפשר לבנות שני בתים בהונגריה), ועוד מענק חודשי קבוע בסך 1,000 דולר מכאן ועד להודעה חדשה.

הוא תושב בודפשט, רווק, סיים את לימודי התיכון. בגיל 15, במשחק עם חבריו, נפגע בעינו מכדור שלג. הפגיעה היתה חמורה, וחלה הידרדרות בכושר הראייה שלו בעין השמאלית, תהליך שנמשך מספר שנים. ב־1983 הוא עבר ארבעה ניתוחי לייזר בעין לטיפול ברישתית, ועד היום הוא סובל מקשיי ראייה בעין זו.

למרות זאת, ניחן השחיין ההונגרי המחונן בכוח רצון ובהתמדה, ואת ההוכחה לכך הוא נתן באולימפיאדה הנוכחית. הוא נבחר כספורטאי השנה המצטיין של הונגריה ב־1987, ארון הפרסים שלו עשור באליפויות אירופה רבות, וגם מקום 1 באליפות העולם ב־1986 (200 מעורב אישי). "אני מתכוון להמשיך לשחות", אמר כאן דארני והיה בכך משום נחמה גדולה, נוכח גל הפרישות של ספורטאים מצטיינים, בראשם מאט ביונדי וגרג לוגאניס.

זכרו את השם קריסטינה אגרזגי, הונגריה קטנה, בת 14 בסך־הכל, שחזרת הביתה עם שתי מדליות מסיאול: אחת זהב ואחת כסף. שחיינית יוצאת מן הכלל, 166 ס"מ גובה, שוקלת 45 ק"ג, תלמידת בית־ספר יסודי, שאוהבת מוסיקה וביולוגיה.

אשתקד הגיעה למקומות 4–5 באליפות אירופה במקצועות החזקים שלה: 100 ו־200 גב. אבל לפני שלוש משבועיים, בדיוק בזמן הנכון, נכנסה אגרזגי למפת השחיה הבינלאומית. ערב השיא בקריירה הקצרה שלה היא ב־25 בספטמבר. במשחה הגמר ל־200 מטר גב, מול שתי שחייניות טובות ממנה כהישגיהן, נתנה לחן אגרזגי את הכבוד הראוי, רק עד 50 מטר לסיום. ואז, ללא כל הודעה מוקדמת, הטיסה את עצמה קדימה, חלפה על פני קארתין צימרמן וקורנליה סירטש, ונגעה ראשונה, תוך שהיא קבעת שיא אולימפי חדש. שתי שחייניות אמריקניות שהשתתפו במשחה זה, הגיעו במקומות 4 ו־6.

וב־100 גב נכנעה (הפעם) אגרזגי לכריסטין אוטו, אבל סיימה שניה, כשהיא מביסה פעם נוספת את סירטש ממזרח־גרמניה, ולא פחות ולא יותר את בטסי מיטשל האמריקנית, שיאנית העולם ב־200 גב, שהגיעה רביעית.

תזכרו את השם הזה, קריסטינה אגרזגי. בברצלונה 92, היא תחגוג את יום הולדתה ה־18...

מארי טי. מאהר. הכשלון

העיפו מבט על הרקורד של השחיינית האמריקנית מארי טי. מאהר, בת 24:

- שלוש מדליות זהב באולימפיאדת לוס־אנג'לס: 100 ו־200 פרפר; 400 מעורב שליחות.
- מחזיקת שיא העולם ב־100 ו־200 פרפר.
- אליפות העולם ב־100 ו־200 פרפר ב־1982; אליפות העולם ב־100 פרפר ב־1986.
- אלופת ארה"ב ב־100 וב־200 מ־1979 עד 1983, גם ב־1985, גם ב־1987.

בלואיוויל, קנטקי, מקום מגוריה, הקימו את מרכז השחיה על־שם מארי טי., מיד לאחר המשחקים האולימפיים ב־1984, כששבה הביתה עם שלוש מדליות הזהב. כינוי החיבה שלה הוא "מאדאם באטרפליי", וההסברים מיותרים.

היא רווקה, בת למשפחה בת 11 ילדים, ובגיל 14 שברה לראשונה שיאי עולם. כוכבת אמריקנית גדולה, שהתקשורת אהבה ואוהבת אותה, ותילי תילים של מלים כבר נכתבו עליה. מארי טי. מאהר באה לסיאול כדי לנעול את הקריירה המרשימה שלה בעוד שתי מדליות זהב, ובהגנה על שיאי העולם שהיא מחזיקה בשני המשחים מאז 1981. היא הצליחה להגן על השיאים, אבל כשלה במשחים עצמם.

לראשונה ניסתה את כוחה ב־100 פרפר. כבר במשחה המוקדמות, שהתקיים בבוקר התחרות, היא הוכיחה שאינה בכושר טוב, וסיימה בזמן הגרוע מבין שמונת השחייניות שעלו לגמר. היא לא הורגשה כלל במשחה הגמר, והגיעה שביעית, בזמן גרוע, הנופל ביותר משלוש שניות משיא העולם שלה (מי הגיעה ראשונה? – נכון, כריסטין אוטו, שגם השיגה שיא אולימפי חדש).

מאמנה של מארי טי. מאהר החדיר בה ביטחון ורצון לקראת הנסיון השני שלה, יומיים לאחר מכן ב־200 פרפר. כאן, במאמץ עילאי, הצליחה השיאנית האמריקנית להיצמד לשלישיה המובילה, אך בתום 150 מטר היה ברור שכוחותיה לא יעמדו לה למקום הראשון, גם לא לשני. היא נכנעה לשתי מזרח־גרמניות, קתלין נורד ובירטה וייגאנג, והפעם קבעה זמן הנופל בלא פחות מחמש שניות משיאה העולמי.

הקהל האמריקני הריע ועודד אותה כאשר עלתה על הדוכן, וקיבלה את מדליית הארד הכל־כך זרה לה. "ברור שלא כך רציתי לסיים את הקריירה שלי", אמרה לאחר־מכן בעצב.

מחיר התהילה

כשם שבנו עבור משתתפי האולימפיאדה מתקני שעשועים למיניהם, לא ירחק היום בו ייראה כפר אולימפי כבית־ספר תיכון, עממי, או אפילו גן ילדים... ■ כמות בני העשרה אשר מצויים במירוץ המטורף אחר ההישגים עולה משנה לשנה, מאולימפיאדה אחת לזו שאחריה ■ תהילת האלופים גובה את מחירה; תכניות האימונים המפרכות, בעיקר של המתעמלות הצעירות, השחייניות ועוד – מביאה עימה נזקים בריאותיים, לעתים קרובות בלתי הפיכים ■ אם המוסדות הבינלאומיים לא יטילו את מלוא כובד משקלם נגד התופעות החמורות – לא יאחרו האסונות להגיע

אלכס דורון
שליח "מעריב" לסיאול

אפשר היה לפתוח בכפר האולימפי בסיאול בית־ספר תיכון רגיל, לצד שאר המתקנים שנבנו עבור הספורטאים – ריסקוטק, שירותים, חדרי משחקים, בתי תפילה.

למה בית־ספר? כי חלק לא קטן מבין המשתתפים במשחקי סיאול, היו בני עשרה, ילדים. זו אמנם איננה תופעה חדשה, ילדים באולימפיאדה – אבל בהשוואה לעבר, גדל מספרם. עתה כבר כמה מאות.

ראינו אותם ב־16 הימים הססגוניים בסיאול, שזוהרם נפגע קשה עקב פרשת בן ג'ונסון, ובגללן לא תיזכר האולימפיאדה ה־24 במושגים של "ימי תהילה", כמו לוס־אנג'לס, למשל. הפעם, היו בני עשרה לא רק בהתעמלות נשים או שחיה, גם בקפיצות למים וקליעה בחץ וקשת (!). כאשר יתיישבו מומחי הספורט לנתח לעומק את מה שהיה כאן, יעמדו בוודאי על התופעה הזו, ויקראו למומחי חינוך ורפואה כדי לספק תשובות לכל מיני שאלות, ש"ילדי האולימפיאדה" מעמידים.

בת 14 שיורה חיצים בקצב של מכונת יריה

היתה שם רניס פארקר, בת 14, הצעירה ביותר במשלחת ארה"ב – קלעית חץ וקשת. היא, אגב, באה מעיירת ושמה דרום־ירדן, אלא שהיא נמצאת במדינה יוטה. דניס היא אלופת ארה"ב באולמות. היא מרוחקת רק 37 נקודות משיא העולם. היא בעלת ביטחון עצמי ניכר: "הייתי במופע של השדרן ג'וני קרסון וגם נפגשתי עם הנשיא רייגן (הוא טיפוס של בוס, אבל קצת זקן לטעמי...) גם הופעתי בסרט", אמרה רניס הבלונדית עם הצמות הרטובות תמיד. היא כבר ארבע שנים בספורט הזה, המחייב לא מעט כוח. "בגלל אבי החורג, עובד דפוס", סיפרה. בתחרות הראשונה שלה הפסידה לבן 10, "ואז נדלקתי". ב"בייסמנט", מרתף הבית שלה, הממוזג למוסך, נפתח מיטווח פרטי, ושם התאמנה לסיאול. "לוח הזמנים שלי עד האולימפיאדה היה צפוף מאוד: ריצת 6 ק"מ בשבוע, התעמלות אירובית פעמיים בשבוע, 5 פעמים אימון ירי, כל פעם 100 חיצים".

רניס שוקלת 47 ק"ג, וכדי למתוח את הקשת היא זקוקה לכוח של 13 ק"ג. בסיאול היא דפקה את המטרה בקצב רצחני: 3 חיצים, כאשר אחרים מספיקים 1 בלבד... בענף הזה היתה גם לקוריאה בת עשרה, קים סו ניונג, 17, האשה הטובה בעולם. שיאנית. הישגה, 1338, נקבע בגביע אסיה. יש לה גם זמן לפסנתר.

בקפיצות למים ראינו בסיאול את סיונג ני בן ה־14 מסין, שניהל דו־קרב אדיר עם לוגאניס הגדול בקפיצות ממגדל. רק פער של 1.14 נקודה הפריד ביניהם. ני היה בן שנתיים כאשר לוגאניס זכה במדליית הזהב הראשונה שלו באולימפיאדה, לפני 12 שנה... גאו מין, סיני בן 18, גם הוא תיתר קשה בלוגאניס בימי התחרויות בסיאול. הסינים גם הביאו למקצוע הזה בת 14 ושמה צ'ן קסיאודן, אמנית המקפצה.

סיליוואש, למשל. שיא היכולת בגיל 15

מול הסינים שלחה בריה"מ לזירה זו נערה בת 15, ושמה אלנה מירושינה, שגובהה 146 ס"מ, שוקלת 34 ק"ג. אפילו קלה יותר מהמתעמלות. אלא שהקופצת הזו הנחשבת ל"אשפית" בבריכה, אינה עומדת לפי שעה במצבי לחץ.

בהתעמלות, אתם כבר יודעים, נראו בנות 15־16 מרומניה, בריה"מ, הונגריה. דניאלה סיליוואש בת ה־15 מרומניה נחשבת כיום למרות הכל למתעמלת מס. 1 בעולם, אף כי בבכורה מקרב־קרב זכתה הסובייטית יולנה שושונובה, בת ה־19. הכל יודעים שהזהב הוענק לה בעיקר כמחווה על שנות פעילותה, לרגל פרישתה הקרובה. דניאלה תהיה בקרוב המלכה, אין ספק בזה. אגב: הרומנים לא התירו לראיין את סיליוואש לפני התחרויות, וכאשר עתונאי אמריקני ניסה ללחוץ, דרשו הרומנים 75 אלף דולר בעד הראיון הזה...

המזרח־גרמניות הצעירות בבריכה היו אנקה מרינג, בת 18 וחצי, הייקה פרידריך בת 18. הסינית ינג ווני בת 16 היתה עד לסיאול שיאנית העולם ב־50 מטר. גם לקנדה היה ייצוג בגיל הזה בבריכה (אליסון היגסון, 15, שחיינית חזה).

ג'נט אוואנס האמריקנית היא בת 17. יש מומחים הסבורים כי בענפים מסוימים, כמו התעמלות ושחיה וגם קפיצות למים ניתן למשוך בני עשרה לאימונים קשים, עד 14 שעות ביום – והם בכלל לא יושפעו לרעה מזה. אימונים כה אינטנסיביים אינם באים בחשבון בגיל מתקדם יותר. עם זאת, יש כבר הגורסים שהנזק הגופני שנגרם באימונים רצחניים לבני עשרה נחשף רק אחר־כך – ואז לא ניתן עוד לתקן. אלו הם אז נזקים בלתי הפיכים.

כמעט בכל כנס של רופאי ספורט בשנים האחרונות – ובסיאול היה כזה – חוזרים ומעלים את הדרישה להטיל הגבלות. אבל אלו שמתנגדים להגבלות טוענים שצעירים כאלו ישימו קץ לכמה ענפים, למשל להתעמלות... נימוק מרהים כשמדובר בבריאותם של צעירים.

רופא מערב־גרמני סיפר לא מכבר, כי גילה אצל מתעמלת בת 16 נזק חמור ביותר לגוף כתוצאה מ־8,000 שעות אימון שזו עברה כדי להכינה לאולימפיאדה. הפגם שנחשף אצלה היה בעמוד חשדרה. המקרה החריג ביותר, כך אותו מומחה, היה של מתעמלת ממערב־גרמניה שעוסקת בספורט זה מגיל 9. רק לפני שנסעו לסיאול נתגלה שהעקב הימני שלה גבוה ב־15 מ"מ מהשמאלי, כתוצאה מפגיעה באימון שלא טופלה.

התגלה נזק חמור אצל מתעמלת אחרי 8,000 שעות אימון!

לא מעט ספורטאים בני עשרה שאינם מצליחים במבחנים עצמם, כלומר באולימפיאדה, מביאים עמם הביתה מזירת התחרויות תיסכולים ואפילו מצבי שבירה פסיכולוגיים. בהתעמלות, שחיה וקפיצות למים, יש צורך באימון שנמשך עד שש שנים לפעמים, על מנת להגיע לצמרת העולמית וכשלון בזירה זו עלול להיות במקרים מסוימים פגיעה לכל החיים.

ילדים באולימפיאדה, כאמור, אינם חידוש. כבר ב־1920 קפץ למים שוודי בן 14, וזכה במדליית כסף. ואם מרחיקים ליוון הקדומה מוצאים כי בני עשרה השתתפו שם אפילו בתחרויות איגרוף.

השיא, מבחינת הגיל, של משתתפת אולימפית, מחזיקה דנית ושמה אינגה סוונסן, ששחתה חזה בגיל 12. המנצח הכי צעיר באתלטיקה הוא בוב מתיאס שבגיל 17 זכה בבכורה בקרב עשרה (במשחקי 48').

הכל יודעים כי מאמנים לא מעטים מחפשים לעבוד עם צעירים דווקא, כדי לקצור הצלחה גדולה ובעיקר מרשימה, שלא היו מסוגלים להשיגה עם גילאים מתקדמים יותר.

ילדים באולימפיאדה? "זה מבער אחורי בעל עוצמה גדולה", מגדירים זאת כמה מומחים באימון נוער. כפי שהדברים נראים עתה, עקב התגברות המירוץ למדליות זהב, תתרחב התופעה עוד יותר באולימפיאדות הבאות. יש אף כאלו שמצאו כי המתעמלת האידיאלית איננה עוד אשה צעירה, אפילו לא בת 16, אלא בת 15 בדיוק, שמשקלה 40 ק"ג ושבעזרת הורמונים מעקבים את התבגרותה. אם גורמי הספורט השונים לא יעצרו זאת, במסגרת מלחמתם במשתמשים בסמים ובתכשירים שונים – התופעה תתרחב.

הנזק שנגרם למתעמלות הצעירות המטופלות בעזרת תכשירים כאלו מגיע למצבים קיצוניים, עד כדי פגיעה בעמוד השדרה ובמערכת השיניים.

היו"ר הסובייטי: בגיל 7 הילד אינו מודע לסכנות

קשה לקבל את הדברים שאמר בסיאול יו"ר איגוד ההתעמלות הבינלאומי, הסובייטי יורי טיטוב, מתעמל ומנצח אולימפי לשעבר: "צריך להתחיל לאמן אותם בגיל 7, כי אז הילד אינו מודע לסכנה שבביצוע תרגילים קשים כמו קפיצות והיפוכים וכל מיני ברגים וסאלטו משולש... אצלו זו הרפתקה. אצל בני 18 ויותר זה סיכון, אבל ההתעמלות היא על ברגים והיפוכים..."

אני, אישית, מזועזע למשמע הדברים הללו, אבל טיטוב זקוק למתעמלים כדי לשמור על כסאו. ■

כשגרג לוגאניס (למטה) היה באולימפיאדה הראשונה שלו, היה יריבו הסיני סיונג לי (למעלה) בן שנתיים

ג'נט אוואנס. ילדה אמריקנית צעירה, שמנצחת נשים מזרח־גרמניות גדולות ומאומנות

והיתה גם סובייטית אחת שצווחה רע מאוד מהקורה. כמה שזה כואב

אפילו אלופה כמו סיליוואש פורצת בבכי (כאן, בזרועות מאמנה), כשצריך

בנותיו של בלה

אורית הראל (סיאול)

איש לא תלה בהן תקוות גדולות. להיפך, אמרו אפילו שאין להן שום סיכוי. רצו רק שיתייכו יפה, יתלבשו יפה ויחזרו הביתה בשלום, בלי מאשלות מיותרות. גם אחרי הסיבוב הראשון של התחרות - היו עוד מי שדיברו על שלב תרגילי החובה - היו עוד מי שדיברו על הפתעה בדירוג שלהן. ורק אחרי גמר הנבחרות, כשמתעמלות ארה"ב פיספסו את המקום השלישי בשלוש עשיריות הנקודה, דיברו על אפליה בשיפוט, על פוליטיקה ולחצים, ועל מדליה שבעצם די הגיעה להן. נבחרת הנשים של ארה"ב בהתעמלות - שבע בנות (שש מתעמלות ומחליפה אחת) וגבר אחד – המאמן בלה קארולי, עמדו בשעת לילה מאוחרת, בשבוע שעבר, במסדרון המוביל החוצה מאולם ההתעמלות המרכזי בסיאול. הן כולן מיניאטורות, נשים קטנות. הוא מיתמר לגובה, מעל לאוכלוסיה הממוצעת, עמוד חשמל עם שפם. אפשר בהחלט לטעות ולחשוב שהוא בעצם שייך לאולם אחר, כדורסל למשל.

הן נבלעות במעגלי העיתונאים המקיפים אותן, מדברות במתיקות מנומסת. לא, אני לא מאוכזבת, כן, אני כן מרגישה כאילו זכינו בארד.

הוא מתנשא מעל ראשי השואלים, מריעים בקולו באנגלית במבטא רומני משונה, מדבר בחריפות, לא עושה חשבון. כן, דפקו אותנו בציונים, זה הביטוי הנכון, הוא אומר. בלה והבנות.

האמריקנים החלו במינכן עם ריגבי, וסיימו ב־ל.א. עם רטון

את קסם התעמלות הנשים גילו האמריקנים לפני שנים. באולימפיארת מינכן היתה להם גיבורה מקומית אחת, קטי ריגבי (שלימים היתה קצת שחקנית והופיעה בתפקיד פיטר פן), אבל השמות שהלהיבו את דמיונן של ילדות אמריקניות קטנות וקופצניות, היו תמיד בעלי צליל רחוק, קשה להיגוי, כמו אולגה קורבוט ונדיה קומנצ'י. עד שבלה קארולי בא לאמריקה, ומרי־לו רטון באה לאולימפיאדה.

קארולי הרומני שימש מאמן נבחרת רומניה, והיה האיש שעשה את נדיה קומנצ'י. ב־1981 ערק יחד עם רעייתו מרתה לארה"ב, ופתח בעיר יוסטון שבטקסס את בית־הספר להתעמלות של קארולי, ממנו יצאה התלמידה המצטיינת מרי־לו רטון.

רטון הקופצנית, עם האנרגיה והחיוכים שלה נגמרים, ככשה אמנם אולימפיארה נטולת רוסיה, אבל היו בה לא מעט רומניות מוכשרות, עובדה לא פחות מכובדת. רטון הצעידה את נבחרת ארה"ב להישג הגדול ביותר שלה – מדלית כסף קבוצתית.

אבל בסיאול מרי־לו רטון ישבה בתא השידור של אן.בי.סי, בתפקיד פרשנית, ובאולם ההתעמלות עבדו קשה שש נערות שאף אחת מהן לא באה ככוכבת, ולא היה לה הברק או הכאריזמה של רטון ודומותיה. וכולן ידעו את זה. קלי גריסון־סטיבס, ה"קשישה", שהיא גם בת 21 וגם נשואה – שני אלמנטים יוצאי־דופן לגבי מתעמלת; של סטאק הזעירה, שהיא הדבר הכי קטנטן והכי קל משקל במשלחת ארה"ב לאולימפיארה; טריסה ספייכי שהתחביב שלה בחיים הוא קניות; מליסה מארלו בת ה־17, מעיר המורמונים סאלט־לייק סיטי שביוטה; ברנדי ג'ונסון, שמסתובבת כל הזמן מחובקת עם רובון גדול, כי היא חובבת בובות בדמות בעלי חיים; פיבי מילס, שזכתה באליפות ההתעמלות האחרונה שנערכה בארה"ב, והמחליפה, רונדה פאהן, שנוכחותה ליד המכשירים בעת התחרות היתה העילה להפחתת 0.5 נקודה מסך הנקודות של הנבחרת.

נבחרת בינונית מאוד, שיצאה למשחקים עם פגיעות ולכלוכים

בסך־הכל, נבחרת אפרורית למדי, עם שני תארים בלבד ברקורד (לעומת 12 שהיו לבנות הנבחרת של 84'), שיצאה לדרך עם מטען חורג של פגיעות וליכלוכים מבית. כך למשל נערדה מהנבחרת סברינה מאר, המתעמלת מס. 1, בגלל פציעה, וכשרון נסוף, קריסטי פיליפס, שכבר היו מי שכינו אותה "מרי־לו החדשה", כשלה גם היא בעת האחרונה, בגלל סיבה מאוד פרוזאית: הילדה פשוט גדלה והתפתחה.

משרת מאמן הנבחרת היתה גם היא מקור לא אכזב לחיכוכים וקשיים, שגם הם לא חיזקו את הקבוצה. שניים מונו למשרה, בזה אחר זה, גרג מרסדן ודון פיטרס, ושניהם התפטרו עוד לפני שהנבחרת יצאה לדרך, בין השאר – על רקע סיכסוכים עם בלה קארולי. קארולי, מאמנן האישי של חלק ניכר מבכירות המתעמלות האמריקניות, הוא זה שהגיע לסיאול בסופו של דבר לא רק כמאמן אישי, אלא גם כמאמן הנבחרת. אשתו מרתה, מופיעה ברשומות כעוזרת המאמן. וכאילו לא די בכך, בימים אלה כיחנים. במשרדי התובע הכללי הראשי של ארה"ב טענות על אי־סדרים כספיים באיגוד ההתעמלות האמריקני.

"84' היתה שנה מיוחדת, לא תהיה לנו עוד קבוצה כזו", הספיד עוד לפני שהתחילו התחרויות מאמן הגברים, אבי גרוספלד.

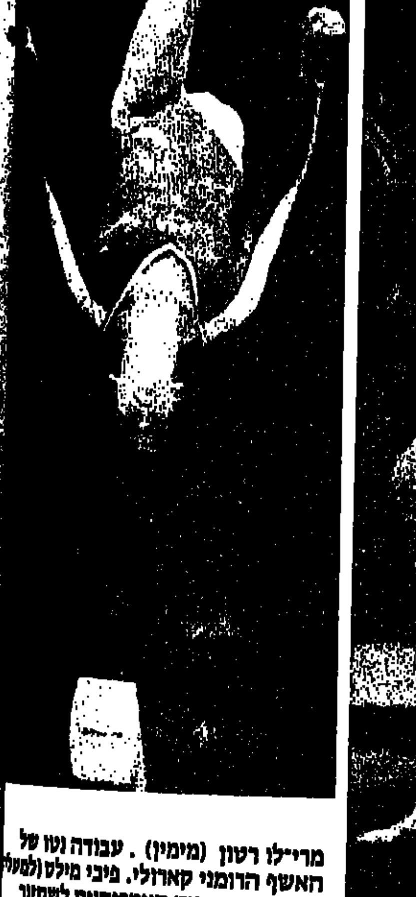
וככה הן נכנסו לאולם לפני שבוע, סרטים ארומים ולבנים בראש, איפור מדויק על העיניים ופתיתים נוצצים על הלחיים. והן השקיעו כל מה שהיה בהן ועשו את כל השטיקים המקובלים עם חיוכים וניפנופים, ונישוקים וחיבוקים עם קארולי, שהירבה להסתובב בין המכשירים לספסל ולהניף אגרופים בשביעות־רצון. מי כמוהו מכיר את המשחק.

אלא שהפעם, באולימפיארה החמישית שלו, מישהו – יותר נכון מישהי – קילקלה לו את המשחק. אלן ברגר שמה, מזרח־גרמניה, "יו"ר ועדת ...קבוצית נשים" על־פי תוארה הרשמי, ובמילים ...ות – אחראית על השופטים. בשלב תרגילי ...חובה, כשהקרב בין מזרח־גרמניה לארה"ב על ...המקום השלישי התלהט, ונטה לטובת האמריקניות, ...דווקא כאותו שלב היא בחרה לערער על סמכות ...השופט הראשי באחד המכשירים, ולנכות 0.5 נקודה ...מסך כל נקודות ארה"ב, בגלל הימצאותה של ...המתעמלת השביעית ליד המכשיר. הכלל בחוקה ...אליו פעלה מדבר רק על מאמנים, לא על ...מתעמלות. האמריקנים מחו, אבל מחאתם נרחתה. ...אחרי תרגילי הרשות הגיעו האמריקניות במקום ...הרביעי, ושם גם סיימו את התחרות, במרחק 0.3 ...נקודה מהארד. סיבה טובה לבלה קארולי לפתוח את ...הפה. "זה לכלוך, זו רמאות, היינו צריכים לקבל את ...השלישי", הוא רעם כשברקע מכריזים על הזוכות. ...ממש שוד לאור היום. כאילו מישהו עוצר אותך כשאתה נוסע במכונית, פוקד עליך לצאת ושורד אותך". דברים מעניינים הוא למד באמריקה.

"יש פוליטיקה בהתעמלות, יש אגרסיביות של הגוש המזרחי"

פוליטיקה וחשבונאות היו אולי תמיד חלק מעולם ההתעמלות, אבל החלק האפל, שעליו יש הסכמה שבשתיקה. והנה, דווקא הקבוצה האפורה הזו, שלחמה בסך־הכל על מקום שלישי, היא שפרצה את מחסום השתיקה. "יש רמאות, יש פוליטיקה בהתעמלות", הצהיר קארולי. "יש אגרסיביות של הגוש המזרחי, ואסור לשתוק, צריך למנוע את זה. אמנם לא קיבלנו מדליה, אבל הראינו שאי־אפשר לשחק ככה, ולמרות הקשיים – נתנו הופעה טובה. "אלן ברגר קפצה כמו חיה פצועה, להשפיע על כל שופטת לחוד" – אמר, וחיקה מיד את המזרח־גרמניה. ככה, באמצע המסדרון. ויש לו רפרטואר שלם של העוויות בתור תשובה לשאלה מה דעתו עליה בכלל. "השיפוט כאן היה מלוכלך, גרוע. מי שמחפש סרחון – ימצא אותו באולם ההתעמלות של הנשים", פסק.

או כן, הוא קצת תיאטרלי והרבה סובייקטיבי – גם בכעס וגם בשבחים שהוא מרעיף על "הבנות שלי" – וקל מאוד גם להרגיש הרבה סימפטיה לברנדי ג'ונסון, האצבעונית הזהובה שמחבקת חזק דובון ענק, ואומרת ש"היה נחמד לו זכינו במקום שלישי, אבל לא זכינו – וזהו", אבל אולי הדבר הגדול באמת שהאמריקניות עשו פה הפעם היה לפתוח, לא בכוונה, צוהר אל מאחורי הקלעים של עולם ההתעמלות. גם שם, מסתבר עושים תרגילים אקרובטיים למיניהם. ■

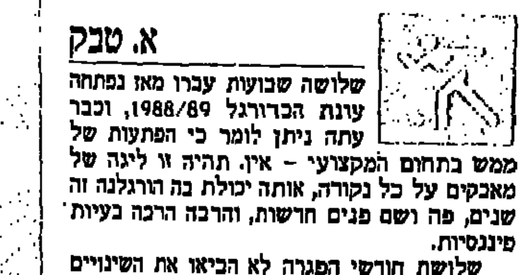
מרי־לו רטון (מימין). עבודה נטו של האשף הרומני קארולי. פיבי מילס (למעלה) – היתה התקווה האמריקנית לשחזור התהילה

כלה קארולי עם חניכתו המצטיינת מרי־לו רטון: בנה מתעמלות אמריקניות שהגיעו לשיאן בלוס־אנג'לס

אחרי שיאיה של מרי־לו רטון וחברותיה לנבחרת ההתעמלות הנשית של ארצות־הברית בלוס־אנג'לס, איש לא ציפה להישגים של ממש מחבורת הבנות האמריקניות שיצאו לסיאול ■ במשחקים בהם השתתפות בנות הגוש המזרחי, ברור היה שתבוא נסיגה משמעותית, מה־גם שמאז רטון הקטנה־גדולה ההיא, לא צמחה מתעמלת אמריקנית גדולה ■ עם כך, רק הפחתה טכנית של 0.5 נקודות מסך הנקודות הכללי של ארה"ב, הרחיק אותה מרחק של 0.3 נקודות ממדליית הארד, שנפלה בחיקן של המזרח־גרמניות ■ סיבה מצוינת למאמן ארה"ב, בלה קארולי, גולה רומני שבנה את קומנצ'י ורטון, לפתוח את פיו הסכגוני, ולהביע את דעתו על הכל ועל בכלל

נדיה קומנצ'י. עבודת הדוקטורט של בלה קארולי, בימים הרומניים שלו. אחר־כך בא הפרק האמריקני

אור בקצה העונה

א. טבק

שלושה שבועות עברו מאז נפתחה עונת הכדורגל 1988/89, וכבר עתה ניתן לומר כי הפתעות של ממש בתחום המקצועי – אין. תהיה זו ליגה של מאבקים על כל נקודה, אותה יכולת בה הורגלנו זה שנים, פה ושם פנים חדשות, והרבה הרבה בעיות פיננסיות.

שלושת חודשי הפגרה לא הביאו את השינויים והשיפורים המיוחלים. יש כמובן סיבות טובות לכך, חלקן קשור בקיפאון בו שרוי הכדורגל הישראלי שנים רבות, מצב אשר עשוי לבוא על פתרונו, החלקי לפחות, בעונת המשחקים הבאה, כשייפתח השוק המקומי לייבוא של כדורגלנים זרים.

קרוב ל־800 אלף דולר הושקעו הקיץ ברכישת שחקנים. סכום נכבד, במושגים ישראלים. למרות שהוצאו לא מעט כספים, כמעט ולא נראה פנים חדשות בליגה, בעיקר מכיוון שחלק ניכר מהרכישות התבצע לגבי שחקנים מבוגרים למדי, בעלי עבר מפואר, הווה פושר ועתיד מוגבל.

רובו של הרכש נועד למשימות הישרדות, לא הרבה יותר מזה

בכלל, מתכון זה של רכישה מוגבלת של כדורגלנים, אשר למעשה נכפה על ראשי הקבוצות, אינו מבטיח רמה גבוהה. הקבוצות קונות את הסחורה המוצעת למכירה, וזו, מה לעשות, לא תמיד אטרקטיבית. קבוצות מסויימות ביצעו רכישות אשר יועדו מראש לסיוע בקרבות ההישרדות, לא יותר מזה.

הכוונות היו טובות. כולם רצו לקנות חלוצים. בפועל, ניקנו שלושה, אחד מהם זר. העיסקות הגדולות ביותר כללו רכישת שוערים, ומספר קשרים – כתחליפים לחלוצים שלא היו בנמצא. העובדה היבשה: הליגה הלאומית התברכה בחלוץ חדש אחד בלבד: פול (טיגה) דייויס, אשר לאחר המתנה בת שנה, סוף סוף קיבל אישור לשחק במכבי נתניה. שתי ההעברות האחרות, מיקי בן־שטרית שעבר להפועל ירושלים, ואלי בן אמו שעלה מחיפה והתמקם בבית״ר תל־אביב – שניהם פנים ותיקות ומוכרות.

ההשקעה הכספית המאסיבית של מרבית האגודות הלאומיות במחלקות הנוער – לא הניבה העונה ולו חלוץ חדש אחד לרפואה. אף צעיר אחד לא עלה השנה לבוגרים משורות הנוער. אגב, עלות מחלקת נוער ראויה לשמה במועדון לאומי, עשויה להגיע ל־300–400 אלף שקלים בעונה.

עובדה זו מנוצלת, כמובן, היטב – על־ידי הכדורגלנים הוותיקים, שגם מספרם מתמעט והולך, הדורשים שכר גבוה ואף מקבלים אותו, למרות שידוע לכל כי בעצם כבר אין להם הרבה לתרום לקבוצתם החדשה. קונים את המצוי, כי הרצוי אינו בנמצא. כאמור, יבוא הזרים בעונה הבאה אמור לפתור את הבעיה, לפחות בחלקה.

מעט מאוד פנים חדשות בהתקפות הלאומיות. איציק זוהר נרכש על־ידי מכבי תל־אביב ממכבי יפו כ־95 אלף דולר, ומוטי מזוז הגיע לשמשון בחינם, מהגדנ״ע. שתי הרכישות הללו עושות בשלב הזה, המוקדם של העונה, רושם חיובי, והכל מנבאים לשניים עתיד ורוד. ימים יגידו.

מול שני הצעירים הנ״ל – הרי שסכומים משמעותיים הוצאו על קניית שחקנים ותיקים, בני 30 ויותר. כך, למשל, אריה חביב (32), ירון פרסלני (29), אלי יאני (29), מיקי בן־שטרית (30), אבי ליברמן (33) ואבי כהן (32), אשר חזר למכבי תל־אביב.

רשימת המועברים כוללת, כמעט באופן קבוע, שחקנים הנודדים באופן עקבי למדי מקבוצה ישראלית אחת לשניה, עובדה אשר מצביעה בבירור על דלות החומר הישראלי אשר בא בחשבון להעברות ורכישות. מבחר השחקנים הדל משפיע ישירות על טיב ואופי משחקן של הקבוצות, ומכאן – ישירות – על רמת הליגה כולה. התוצאה הברורה: לא יעזרו מחנות אימונים קדם־עונתיים, כי הם אינם יכולים לבוא במקום שחקנים טובים, שאינם. המסקנה המתבקשת: לא צפויה עליה של ממש ברמת הליגה הלאומית, השנה. רק כאשר ידמה שוק שחקני לזה של הכדורסל – יהיה סיכוי לשינוי.

למרות שחובבי הכדורגל ורוב הקבוצות מייחלות ליום בו יוכלו לקנות שחקנים זרים, כלל לא בטוח שהזרים שיבואו יתקבלו בברכה על־ידי עמיתיהם הישראלים. שוקי גומדר מגדיר את העניין במילים ברורות: "לא ניתן להם לגזול את הפרנסה שלנו; הם לא יללקו פה רכש, והמבין יבין..."

שוקי יודע היטב כי את הדברים אשר הוא מוכן לומר בקול רם, לוחשים רבים מחבריו בשקט, בחדרי־חדרים. דברים דומים אפשר לשמוע בשיחות פרטיות גם משחקני סגל הנבחרת הלאומית. המצב הנוכחי נוח להם מאוד, וזרים עלולים לקלקל להם אותו. מכיוון שכך, לא יהיה זה ניחוש פרוע להניח שהזרים אשר כבר יגיעו לכאן – לא יתאקלמו בקלות.

ומאידך – ברור כי הקבוצות מעוניינות ומייחלות ליום בו יותר הייבוא. הזרים יאפשרו למועדונים להעלות את רמת המשחק, להביא יותר קהל למגרשים ולהפחית באופן משמעותי את ממוצע השכר לשחקנים. כדורגלנים ממזרח־אירופה משתכרים הרבה פחות משחקן צמרת ישראלי, וההנהלות ישמחו להיפטר מהתלות בשחקנים שאין להם תחליף של ממש, ומכיוון שכך, הם נאלצים להיכנע כמעט לכל דרישה כספית שלהם. שני הצדדים מודעים היטב למצב שבפתח – השאלה הגדולה היא כיצד הם יתמודדו איתו.

עונת הכדורגל הקרובה תהיה האחרונה במתכונת הנוכחית: בסיומה תותר הבאת זרים, ותצומצם הליגה הלאומית ל־12 קבוצות ■ הזרים, מקווים ראשי הענף, יעלו את הרמה, יהוו אטרקציה לקהל הצופים, ואולי גם ימתנו את הדרישות מרקיעות השחקים של הכוכבים המקומיים. עובדה היא שכמעט ואין חלוצים פנויים לרכישה בכדורגל הישראלי, ואפילו מחלקות הנוער הפעילות והעשירות ביותר - לא הצליחו להוציא [...]כן חלוצים של ממש; אולי הזרים [...] ואולם, ולא כמפתיע, עיקר הבעיות [...] איך לא, בפיננסים. כמה פשיטות [...]יש בפתח

גם שנה בטרם ההחלטה על הזרים – כמה מהם כבר פה

הגם שרק בעונה הבאה יותר יבוא זרים רשמית, כבר השנה אפשר יהיה לראות המגרשים כמה פנים חדשות, זרות למעשה. כך למשל, בנתניה, פול דייויס וסלובודאן דראפיץ', במכבי חיפה פביאן ויננברג והפועל כפר־סבא חורחה סאמבאל, אך גם העסקות הללו לא ישפיעו על הליגה באופן דרמטי. ואולם, הנסיון המוצלח יחסית (לפי שעה), עם הרכישות הללו, מחזק את ידי ראשי המועדונים לנסות ולהמשיך בכיוון.

מעבר למיגבלות של קניית שחקנים, המחסור בנייתם של כדורגלנים צעירים במועדונים, ישנן בעיות נוספות שלא תתרומנה להעלאת הרמה העונה. כך, למשל, מאבק הישרדות קשה בליגה, אשר בסוף העונה הנוכחית תקטן ל־12 קבוצות בעונה הבאה. שלוש קבוצות – 21 אחוזים מהליגה – תעזובנה בסיום העונה לארצית. אף קבוצה לא מוכנה לשמש בשר התותחים של הליגה. רוב הקבוצות אשר צפויות להיות מעורבות במאבק נגד הירידה הינן בעלות אמצעים פיננסיים, אשר השקיעו ברכש, וכולן תיאבקנה זו בזו נואשות, כדי להימנע מירידה. כל משחק כדורגל שגרתי יהפוך למאבק אדירים, כאשר עיקר המטרה תהיה לגנוב ניצחון או נקודת תיקו; לא כדורגל מהנה ומרתק, בוודאי שלא משחקים רבי־שערים.

מאחר וכמאבק ההישרדות קשורות, תיאורטית, לפחות חצי מקבוצות הליגה, לא קשה להניח כיצד תיראה הליגה בתוך שבועות ספורים. הנוקשות תתפוס את מקום הטכניקה, ורמת המשחק תרד. האופטימיים בדעה כי דווקא מאבקים כאלה יביאו את הקהל למגרשים, בעיקר משום שלא יווצר פער משמעותי בין הקבוצות השונות. עם זאת, במשחקים הקשים צפויות הרחקות, פציעות רבות ובעיות עם קהל ביתי, בעיקר במגרשים מועדים לפורענות, בהם אין הגנה של ממש לאורחים מבחוץ.

המצב הזה יאלץ את קבוצות הצמרת להפיק מעצמן הרבה יותר, שאם לא - הבינוניות תבריח את הקהל מהמגרשים. נאמנות האוהדים, כובר, עומדת במבחן רק בתקופות ההצלחה של הקבוצה – להוציא קומץ פאנאטים, שעליהם היו מוותרות מרבית הקבוצות בשמחה, מאחר והתנהגותם אינה מוסיפה כבוד לא לכדורגל הישראלי ולא לאגודות הקונות.

במלחמת הקיום של הלאומית – לא יהיה גבול לנוקשות. אסור לשכוח כי מעבר למלחמת היוקרה, המדובר בכסף גדול, של כולם. כיסוי ההוצאות, במקרים רבים, מותנה בהצלחה בליגה, כי אם זה לא יקרה – לא יהיה כיסוי כספי לחוזים השמנים. כשלונות ספורטיביים ופיננסיים יסבכו אגודות שלמות ולא מעט אנשים פרטיים. כולם, בכל האמצעים, יעשו הכל, בתקווה להימלט ממצבים לא נעימים.

ענייני הכספים, בכלל, יהוו בעיה אחת גדולה עבור מרבית הלאומיות. הם עלולים להשפיע על תיפקוד השחקנים, אשר הם בדרך־כלל הנפגעים הישירים כאשר מדובר בחסרון כיס. נכון להיום, רוב הקבוצות אינן במצב מעודד במיוחד, ותלקן אפילו במצב קריטי, מצב שיילך ויתדרדר אם לא תבוא הצלחה ספורטיבית.

מצבה של האלופה, הפועל תל־אביב, ידוע ומוכר, ובעצם אף חמור ממה שפורסם. ואולם, בעיות פיננסיות חמורות מאוד מעיקות על קבוצות רבות נוספות. המדובר בעיקר בתובות כברים, של קבוצות האמורות להיות מושכות קהל, אשר הגזימו בהוצאותיהן, בעיקר במשכורות השחקנים, מה שהכניס אותן לחובות כברים עקב הלוואות שנטלו. היו גם כאלה שפשוט לא עמדו בהתחייבויות.

התוצאה – קבוצה כמו בית״ר ירושלים, לדוגמה, חייבת למעלה ממיליון שקלים. כ־300 אלף שקל מסכום זה הוא לשלטונות מס ההכנסה, השאר לבנקים. הקבוצה אמנם קיבלה הבטחות כי חובות אלה יכוסו, בעיקר והשנה היא שנת בחירות. אם לא תמומשנה ההבטחות ולא תושג הצלחה מסחררת במשחקי הליגה – אין מה לקנא בראשי הקבוצה.

כמו בכל דבר: החלשות וחסרות האמצעים – יתמוטטו

קבוצות גרעוניות נוספות הן מכבי נתניה – כמיליון שקלים חוב – וכן מכבי חיפה ומכבי תל־אביב. כרגע הכל שקט, המרכזים עזרו במשהו, אך השאלה הגדולה היא מה יקרה אם ביום בהיר אחד יקומו שלטונות מס ההכנסה, וידרשו את תשלום החוב לאלתר. הבעיה סבוכה מאוד, וכרגע רק למכבי תל־אביב יש הסדר תשלומים עם שלטונות המס. עם ספקים שונים ונותני שירותים קל יותר להגיע להסדרים.

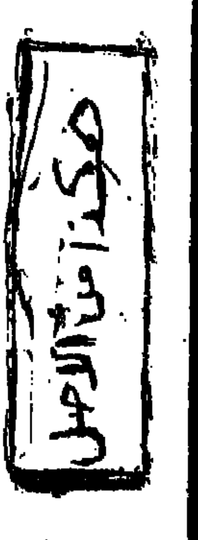
הבעיות נוגעות גם בקבוצות קטנות יותר, כמו בית״ר ת״א, למשל, אשר נדרשה באחרונה לשלם למס־הכנסה 250 אלף שקלים – חוב עבור שלוש השנים האחרונות. עבור קבוצה כמו בית״ר, אשר חיה בעיקר משנוה ואין לה הכנסה עצמית של ממש – זהו סכום אדיר. אפילו הפועל ירושלים, לה יש מקורות הכנסה עצמאיים (240 אלף דולר, לא כולל כספי המרכז), נטלה הלוואה של 600 אלף שקל (חצי לקבוצת הכדורסל), אותה היא צריכה להחזיר בהסדר רומה לזה של הפועל ת״א.

בעיקרון, אצל שאר הקבוצות המצב דומה, אם כי המדובר בסכומים קטנים הרבה יותר. אצלן גם ההכנסות מצפויות זעירות בהתאם, כך שכשלון ספורטיבי עלול למוטטן, חד וחלק. גם בשנת בחירות, בעיקר אחריהן, אין סיכוי שההבטחות לעזרה כספית תמומשנה. כל אלה ועוד – סיבות טובות מאוד לחרדות של המנהלים, ההנהלות והיו״רים. סיבות מצויינות לעשות הכל על־מנת להצליח.

למרות הכל, אני מאמין בכוח ההישרדות הפיננסית של הקבוצות, פלא שכדאי ללמד את שרי האוצר ופקידיו. זאת, למרות שהחלשות תיפגענה, ואולי גם תיעלמנה מהנוף בלאומי. כוחן לא יעמוד להן לעמוד בתחרות עם הגדולות.

וכבר בתום העונה הנוכחית, יש סיכוי לאור בקצה עונת הכדורגל. יבוא הזרים וצמצום הליגה ל־12 קבוצות, כמקובל במדינות אירופיות רבות, עשויים להעלות את רמת הכדורגל, ולהגביר את העניין. סבל של עונה נוספת אחת הוא לא מחיר נורא, אולי אפילו משתלם. ■

החולות הנודדים, של הליגה הלאומית (מימין לשמאל): מיקי בן־שטרית, אבי כהן, ירון פרסלני, איציק זוהר, אריה חביב, פול דייויס, אלי יאני. מי יוצא הדופן? דייויס, כמובן. אחת הסנוניות הראשונות של הזרים שבפתח. ממתינים לאחרים שיבואו בעקבותיו

הריצה המהירה והשערורייתית בהיסטוריה. בן ג'ונסון – 100 מטר – 9.79 שנ'! העולם עצר נשימה כדי להריע. יומיים בלבד עברו עד שהבלוף הגדול התגלה: הסטרואידים. ג'ונסון נמלט מסיאול, קרל לואיס חגג: אמרתי לכם...

דניאלה יקרה

מדניאלה סיליוואש והמיניאטוריות אי־אפשר היה להוציא תשובה על שאלה פשוטה אחת: מי לדעתך הטובה בעולם... ▪ האמריקנית פיבי מילס – לעומת הרומניה, שלא לדבר על הרוסיות – היתה אינפורמציה מהלכת על שתיים: איפה נולדה, היכן התאמנה, איזה מקצוע שונאת בבית־הספר ▪ שושנובה חמורת הסבר הוברחה אחרי שנכשלה בעוד זהב או שניים, והמזרח־גרמניה בכתה כאילו חרב עליה עולמה, עם הזהב על החזה ▪ אגב, כל הכרטיסים למופעי ההתעמלות נמכרו זמן רב לפני טקס הפתיחה. הצלחה מסחררת

אורית הראל, סיאול

דניאלה, תגידי: מי לדעתך המתעמלת הטובה ביותר בעולם היום? הראש הג'ינג'י המתולתל מוסב אוטומטית לימין, אל המאמן. פתאום הם מתקשים בהבנת האנגלית הבסיסית של השאלה, מחכים לתרגום לרומנית. אחרי חצי דקה נוספת, כשהם כבר מבינים את השאלה, הג'ינג'ית המתולתלת עדיין תולה עיניים בגבר שלידה, והוא נע וזע על מושבו, תר אחרי עזרות ועוזרי המאמן, השתולים בפינות השונות של חדר הראיונות. מתחילה התייעצות מלומדת ברומנית, כשהג'ינג'ית המתולתלת רק מסתכלת על הגדולים המדברים ביניהם, כאילו היתה פרח בטפטים, ולא הזוכה בשלוש מדליות זהב אישיות ושבעה ציוני 10 מושלמים במשחקים האולימפיים.

חולפת דקה, שתיים, שלוש – העיתונאים לא מבינים מה הקושי: בחורה שמסוגלת לעופף בחיוך מעל לקורה ולהתקפל בגמישות לכל הכיוונים כמעט, לא מסוגלת להבין שאלה כל־כך פשוטה?

ארבע דקות. הג'ינג'ית עדיין מחייכת כמו דג, עם מבט לימין. הגבר מימין מקרב את ראשו למיקרופון ופולט משפט קצר ברומנית. תרגום: "אנחנו"... כן, אנחנו, לא דניאלה, לא אני, אנחנו – "חושבים שזו לא שאלה, אלא הבעת עמדה". הג'ינג'ית עדיין שותקת. השאלה הבאה בבקשה.

דניאלה סיליוואש, הג'ינג'ית השותקת, קיבלה ממאמניה את רשות הדיבור ליד המכשירים השונים בשבוע תחרויות ההתעמלות האולימפיות. וזה, פחות או יותר, היה הכל. היא הימהמה עוד כמה משפטים צמחוניים על שמחה וריכוז ומדליות, במסיבת העיתונאים האחרונה לפני שכיבו את האורות באולם ההתעמלות שבפארק האולימפי בסיאול, אבל הכל תחת אוזנו ועינו הבוחנת של המאמן הצמוד מימין.

וכל השתולים הפזורים בחדר, כמובן. וזה עוד טוב, לעומת יריבתה בקרב הגדול, יילנה שושונובה הרוסיה, שהוברחה כרוב בושה לאחד החדרים הצדדיים בתום התחרות, ורק המאמנת שלה, ושל הנבחרת הרוסית, הגיעה לעימות האחרון עם התקשורת העולמית. אפשר היה לחשוב שעשתה פאשלות איומות ונוראות, ולא שגילתה קצת אנושיות ונשברה מהמתח בשלב הסופי, ובמקום עוד זהב, לקחה כסף וארד. איום ונורא. התעמלות נשים, כפי שהוכח באולימפיאדה הזו, זה לא אותו דבר במזרח ובמערב. ולא מדובר בתרגילים או ביכולת שהפגינו הבנות. אלא בכל השאר.

מול האמריקניות והקנדיות הקופצניות, שניכר היה שהשקיעו כמעט אותו זמן באיפור ותסרוקות כמו בחימום; שלא הסתירו אכזבה ושמחה מכל אלמנט שהצליח או התפקשש לאחת מהן; שקודמו בכל עליה למכשיר בעשרות דגלים לאומיים ושאגות עידוד נמרצות – עלו הרומניות והרוסיות חמורות הסבר, קמצניות בחיוכים, כמעט נוגות, מותירות רושם חלק גדול מהזמן, שהן בעצם לא נהנות ממה שהן עושות, פועלות מתוך כפיה, כי ככה החליט מישהו שצריך. ואם צריך – אז צריך הכי טוב.

יש משהו כמעט פאתטי בנערה בת 15, שבמהלך כל שלבי התחרות – קבוצתי, רשות, קרב־רב, גמרים אישיים – לא קיבלה אף ציון פחות מ־9.9, ובכל זאת, חוץ מאשר במכשיר אחד – סוס הקפיצות – לא נטלה אף זהב אישי (ורק עוד כסף אישי אחד), והיא יושבת מולך, בהבעת הכלדוג הנעלב־קבוע שלה, ואומרת בטון מדוד ש"השופטים תמיד פיירים, בסדר, נתנו לי תמיד את הציון שהגיע לי". סבטלנה בוגינסקיה, קוראים לה. מנבאים לה עתיד גדול, עכשיו, ששושונובה פורשת. בתור תוכי היא כבר הוכיחה את עצמה.

ואחרי שיאי לוס־אנג'לס 84', המומחים דווקא בנו על פיבי מילס האמריקנית לארד אחד או שניים לפני תחילת האולימפיאדה, אבל ההתחלה הצולעת, ולא חשוב מה הסיבה, של הנבחרת האמריקנית, די מוטטה את התקוות. ביום שלפני הקרב־רב ואחרי הנבחרות, בשיא כעסו, הביע המאמן בלה קארולי ספק בקשר לסיכויי מי מהבנות שלו לזכות במדליה. ובכל זאת, היא עשתה זאת. האכזבה הגדולה באה דווקא מצד הגוש המזרחי, ברמותה של אורליה דוברה הרומניה. עוד ילדונת נוגת־מבט, שגברה כבר בעבר גם על סיליוואש וגם על שושונובה. והנה הפעם לא רק שלא זכתה בשום מדליה אישית, לשלב הגמר על המכשירים השונים הגיעה רק במכשיר אחד.

סבטלנה בוגינסקיה. בת 15, נראית בת 25, חזויה תהיה שלה אחרי שושנובה, בת ארצה

דניאלה סיליוואש. אחרי הכסף בקרב־רב, באה הנקמה המתוקה על המכשירים. אז דניאלה, מי בכל זאת המתעמלת הגדולה מכולן?

גווינסקיה תחייך באולימפיאדה הבאה

דאגמנר קרסטן, מזרח־גרמניה. קוקו לוהט, בכי תמרורים

פיבי מילס. כמה שהאמריקנית הזאת רצתה להיות מרי־לו רטון של סיאול.

אמרו שהיא מחלימה מניתוח בברכה השמאלית, שהיא לא בכושר, אמרו כל מיני דברים. העיניים ראו מתעמלת טובה, לא מבריקה, שנדמה היה לפעמים שאפילו רווח לה שאין האחריות על קרב ואומות והזהב מוטל על כתפיה.

עוד לפני שהורידו את הניילונים מהאולם המפואר, לפני שסיפרו לעיתונאים אלף פעמים בערך על תיקרת הסיליקון המשוכללת של המיבנה, שמאפשרת חדירה אופטימלית של אור וחום, לפני שמישהו ראה בכלל איך נראית וונג קסאווין הסינית ולמה בעצם מסוגלות סיליוואש ושושונובה, לפני הכל כבר נמכרו כל הכרטיסים לכל שלבי תחרויות ההתעמלות של הנשים. העולם, מסתבר, למד לאהוב את מקצוע הספורט הזה, שנושק באותה קלילות לאקרובטיקה, כמו למחול.

הכרוניקה אומרת שאת הפוש הגדול נתנה לענף אולגה קורבוט הרוסיה, ב־72', שעם שני סרטים אדומים בקוקיות, חיוך גדול, כמה אלמנטים חדשניים מרשימים ואי־אילו דמעות אכזבה אנושיות, הכניסה לאנשים לתודעה את ההתעמלות. פתאום נפתחו העיניים, והתחילו לחפש, אי שם בגובה דשא, את הפלאים הקטנים בבגדי הגוף.

נדיה קומנצ'י הרומניה, היתה רק ילדה כשהוציאה מהשופטות, עם קשה וקפרן, את ציון ה־10 הראשון בהיסטוריה של הענף, במונטריאול 76'. והיא עשתה את זה לא פעם ולא פעמיים, אלא שבע פעמים באותה אולימפיאדה. פתאום השלמות הפכה לחלק ממה שהצופים מצפים לראות.

והצופים, עם אכזר ותאב הישגים לפעמים עוד יותר מהמתעמלות, נהיה במובן מסוים קהה־חושים. שתי מתעמלות, סיליוואש ושושונובה, קיבלו שתיהן שבעה ציוני עשר במהלך האולימפיאדה הזו. ממש כמו קומנצ'י הגדולה. מישהו שם לב? מה פתאום. אפילו המחשב חולה הסטטיסטיקה לא ירק דף נתונים על כך. צריך היה לפשפש יום אחרי יום בסיכומים, כדי לגלות את הנתון. ואם מישהו חושב שהן היו מורמות מעם בעשיריות, גם זו טעות: בגמר המקבילים למשל, קיבלו כל שלוש זוכות המדליות ציון 10, והדרוג הסופי נקבע על־פי הציונים המוקדמים שלהן.

קשה להביע דעה נחרצת בעניין הזה, של העשיריות. אין ספק שנהיינו קצת אדישים לשיטת הניקוד, או אולי הסכנו עם האבחנה ש־10 זה הכי טוב, אבל לא בהכרח מושלם.

גם אם לא קראו להן סיליוואש או שושונובה, ולא היו להן על הגב ראשי תיבות של רומניה או בריה"מ, הן נלחמו בחירוק שיניים. הכסף והארד בשבילן היה לא פחות חשוב מהזהב למלכות. וקרב הנסיכות הזה עורר לא אחת יותר סימפטיה אצל הקהל, מקרבות הצמרת. דאגמר קרסטן המזרח־גרמניה, עם קוקו ארום־אש מתולתל, פרצה בבכי כשקיבלה 10 על המקבילים, ציון שנתן לה את מדליית הכסף במכשיר הזה. מה את בוכה, דאגמר? הרי את מתעמלת כבר 12 שנים, ומזה שמונה, רגילה במדליות ובמקומות ראשונים.

על פיבי מילס, לעומת זאת, האמריקנית היחידה ש"עשתה את זה", מוכנים האמריקנים לספר כמעט הכל. החל בעובדה שהיא בת 16, ילידת איילנד פארק שבאילינוי לאבא עורך דין קטוע רגל (בעקבות תאונת טרקטור) ואמא פסיכולוגית, שהיא גרה עכשיו עם אמה בטקסס, כדי שתוכל להתאמן

בבית־הספר להתעמלות של בלה קארולי, ושיש לה שלושה אחים ושתי אחיות; וכלה בפרטים החשובים שהיא אוהבת אלגברה אבל שונאת גיאומטריה. וכן, היא רצתה זהב, והיא גם ניפנפה, אבל מהמדרגה השלישית.

על השיפוט בהתעמלות אמרו כבר כמעט הכל, גם באולימפיאדה הזו. דיברו על הצורך לשנות כללים ואמות מידה, על הסובייקטיוויות, על משוא פנים, ריננו על מהלכים לא תקינים בקביעת הציונים. האשימו.

אבל לאלה כבר הקדישו מספיק דיו ומקום – ועוד יקדישו. אני דווקא רציתי לומר כמה מילים על לודמילה. לודמילה טורישצ'בה היפה, האלופה האולימפית בקרב־רב ב־72'. כמעט איש, מלבד המכורים להתעמלות, לא זוכר אותה. היא היתה האלופה שאולגה קורבוט הקטנה, חברתה לנבחרת רוסיה, גנבה לה את ההצגה. והנה, הגיעה לסיאול, כתור שופטת, ובשלב הגמרים האישיים אפילו שופטת ראשית בשני מכשירים. אפשר היה לצפות שיתנפלו עליה בגל התעניינות. אבל שוב, כמו להכעיס, גנבה לה רוסיה אחרת, גם היא אלופה אולימפית לשעבר (על מכשירים בודדים), את ההצגה. הפעם היתה זו נלי קים, ששורשיה הקוריאניים כיוונו אליה את תשומת הלב והזרקורים. וטורישצ'בה הגדולה שוב נותרה בצד.

ורק בהענקת המדליות במכשיר האחרון, תרגילי הקרקע, היא פסעה למרכז הזירה, להעניק את הפרחים עם המדליות. ובמקום העלמה היפה, עם הקוקו השחור והמראה האצילי, עלתה לבמה מטרוניתה שנראתה קשישה מגילה (35 בערך), שיער צבוע בלונד מלאכותי, והופעה כללית של דודה.

יש דברים שכדאי לשמור כזכרונות. רק כזכרונות. ■

בן מיסור

כשנולד באמריקה, קראו לו בנג'מין מקדולנד. בחולון החבר'ה קוראים לו בן ■ זה לא הנסיון הראשון של חולון עם אקס־נ.ב.א., אבל בניגוד לאנימל־באניסטר, בן מקדונלנד מספק קבלות מרשימות כמעט מהרגע הראשון ■ אלה שראו, אומרים שהוא שחקן של משימות מיוחדות; אחרים מוסיפים שמיוחדות זה כל מה שיש לעשות על המגרש, מלבד סטטיסטיקה אישית ■ כמו שזה נראה אחרי שני מחזורי פתיחה – שני הצדדים מרוצים מהעסק

בן כספית

בינתיים הכל בסדר, מבחינתו של בנג'מין מקרונלד. המקצוען המרשים של הפועל חולון כדורסל, הישר מליגת הכדורסל הטובה בעולם, מתגורר במלון חמישה כוכבים בתל־אביב, עם אשתו, שני ילדיו וחמותו.

הארץ הקטנה והמוזרה הזאת, אליה התגלגל בסיומו של קיץ רב תהפוכות, נראית משם לא רע. גם הליגה האירה לו פנים, בינתיים. שתי יריבות הפתיחה – מועמדות ראשיות לירידה לארצית בסיום העונה – הפועל ירושלים ואליצור נתניה. מקדונלד לא התקשה מולן להצטיין. כהליכה כמעט.

הראשונה היתה הפועל ירושלים. בחולון. אולם כמעט מלא (חזיון נדיר בשנים האחרונות שם), יושביו באו לראות את מקרונלד. אלא שהוא, מקצוען כבר אמרנו, בא לעשות את העבודה שלו. והעבודה שלו היתה לשמור על דורון שפע. זה מה שמארווין קסלר, מאמנו, רצה ממנו, וזה מה שקיבל. בדיוק. שפע, סקורר מקומי, לא ידע מאיפה זה בא לו. לאן שלא ניסה לברוח, באשר פנה, המתין לו שם הענק (2.04 מ') השחור הזה, שהשאיר, כך מספרים, את מייקל ג'ורדן על 13 נקודות. במשחק שלם, לא ברבע.

אז שפע קלע, מעל מקרונלד, 4 נקודות..וגם זה בקושי. אחר־כך יצא בן לנוח, וכשחזר הופנה לחזיתות אחרות. שפע נשם לרווחה וסיים את המשחק עם 17 נקודות.

משחק ראשון, משחק שני – ואלה שרואים מתקשים בבחירת סופרלטיבים

מקרונלד קלע מול הפועל ירושלים 11 נקודות וקטף 5 ריבאונדים. מאופק למדי. נגד אליצור נתניה זה היה כבר שונה לגמרי. עיתונאים שסיקרו את המשחק יצאו מגידרם. "השחקן הכי גדול שחולון הביאה מעולם". במשחק זה קלע מקרונלד 23 נקודות ורשם שתי החטאות בלבד. הוא ניסה לזרוק שלוש פעמים מעבר לקשת, ודייק בכולן. אלא שמעבר לכך, הוא תרם רבות להכרעת המשחק. עיתונאים שסיקרו את המשחק לא הסתירו את התלהבותם: "כשמקרונלד שיחק בחוץ ושמר על נברסון, ואדי פיליפס וארל ויליאמס שיחקו מתחת לסל, חולון פתחה 30 הפרש. נברסון פשוט לא הצליח לעשות דבר. כלום. בקושי הגיעו אליו כדורים. הצרה החלה כשפיליפס הפצוע יצא וארל התעייף. אז עזב מקרונלד את נברסון ועבר לשחק מתחת לסל. ריבאונדים הוא לא הצליח לקחת, אלא שנברסון החל לצלוף ואליצור כמעט וניצחה".

צופה נוסף במשחק שהתלהב ממנו היה רלף קליין, שאמר למעריב: "אין ספק שהוא שחקן פנטסטי למשימות מיוחדות". אלא שכפי שאמרנו, המשימה המיוחדת של מקרונלד היא אליפות, והחלק הקשה עוד לפניו. מחר־מחרתיים ייאלץ לעזוב את מלון הפאר ולעבור לדירה שימצאו לו ראשי הפועל חולון, וממנה ייצא למשחקים אחרים. כמו נגד מכבי תל־אביב. ושם יצטרך לשתק את מגי, למשל.

שלב השאלה הזהה. כל זר שהוא שמגיע בשנים האחרונות לחולון נשאל על ידי העיתונאים אותן שאלות, פחות או יותר.

שלב השאלה הזהה: אליפות? נעשה את המקסימום

– תאם באת לעזור לחולון לקחת, סוף־סוף, את האליפות ממכבי תל־אביב?

גם התשובות, מסתבר, זהות. מקרונלד: "אני רק יכול להבטיח שנעשה את המקסימום. נשתדל. אני לא יכול להגיד שננצח אותם. אם נוכל – נוכל. אם לא – חבל".

– מה אתה יודע על מכבי תל־אביב?

"לא הרבה. רק דבר אחד, בעצם, שהם הכי טובים בארץ".

מקרונלד היה אמור, בעצם, לשחק במכבי תל־אביב. "כן, הייתי אמור להיות שם", הוא מודה. "הסיפור מסובך. אני יודע שהם התעניינו בי ודיברו עם הסוכן שלי. הם גם באו לראות אותי בפעולה, ולא התאכזבו. אני לא יודע מה יצא מזה בסוף. הסוכן שלי היה בקשר עם שלוש קבוצות אירופיות ושתי קבוצות מה־נ.ב.א., ובסוף הגעתי לחולון".

– איך באמת נחתת בסוף דווקא בחולון?

"ההצעה שלהם היתה הטובה ביותר מבחינתי, ובאתי".

בנג'מין מקרונלד נולד ב־20 ביולי 1962, בקליפורניה. כילד אהב דווקא בייסבול. בגיל 10, כשכבר החל לצמוח מעל בני גילו, עבר לכדורסל. הרקורד המקצועני שלו כולל שלושה חודשים בקליבלנד קאווליירס, ומשם עבר לגולדן־סטייט ווריורס. בגולדן־סטייט שיחק מקדונלד שתי עונות מלאות ומוצלחות. בעונתו השניה בקבוצה פתח 41 פעמים בחמישיה הראשונה, והציג יכולת טובה. היה ידוע בעיקר כשחקן למשימות מיוחדות, הגנתיות בעיקרן. מייקל ג'ורדן אמרנו כבר. ועכשיו, מלוחמי הגולדן־סטייט, מוצא עצמו מקרונלד בחבורת הלוחמים של ישראל אלימלך.

– מה ההבדל בין הכדורסל באמריקה לכדורסל הישראלי?

דממה. מקרונלד ארם מנומס, ולכן לוקח לו זמן להתאושש מהשאלה המבריקה הזו. "אה, קשה לי להסביר", הוא מתפתל, "אבל שם, כל מי שנוגע בפרקט הוא מובחר שבמובחרים. עבר מסלול אינסופי של סינון והגיע לליגה הטובה בעולם. כאן, בישראל, השחקנים פחות מוכשרים", הוא מודה. "אבל", מנחם מקרונלד, "בארץ השחקנים עושים כמיטב יכולתם. נלחמים לא פחות מאשר שם".

השחקן שכל מאמן אוהב לחלום על שכמותו בלילות

מקרונלד נקלט היטב בחולון. השחקנים, המאמן וההנהלה, כולם מהופנטים לנוכח רמתו המקצועית ואישיותו (ראה מסגרת). גם הוא מרוצה. "אין לי בעיה עם השחקנים. התחברתי עם רובם, הם ידידותיים וחברותיים, קל לי מאוד להסתדר איתם".

את מארווין קסלר לא הכיר בארצות־הברית. פגישתם הראשונה היתה כאן, בארץ. מקדונלד הוא השחקן שקסלר תמיד חלם עליו, ולפיכך שוררת בין השניים כימיה כבר מהיום הראשון.

– והאוהדים?

"או, האוהדים נהדרים. מאוד רוצים שננצח. מלווים את הקבוצה למשחקי חוץ, תומכים בה כמו שצריך ונותנים הרגשה נפלאה".

– אומרים שאתה שחקן למשימות מיוחדות, שחקן הגנתי בעיקר. והנה, בישראל, אתה מוכיח יד רכה, אחוזי קליעה מרשימים וקולע נקודות רבות.

"אני יודע שבקשר אלי מדברים תמיד על הגנה ומשימות מיוחדות. אבל זה לא מדויק. נכון, אני שומר טוב, אבל אני גם יודע לקלוע. הרבה פעמים במשחק אני מרגיש שעכשיו אני יכול לקלוע, אבל לא מנסה. חשובה לי קודם כל טובת הקבוצה, ורק אחר־כך מספר הנקודות שקלעתי. ברור שבארץ, כשההגנות חלשות יותר, אשיג גם יותר נקודות".

זו הפעם הראשונה שמקרונלד מגיע לישראל. יחד עם אשתו ושני ילדיו הגיעה גם חמותו, לביקור. האשה והילדים ישארו. וכרגיל, הוא מופתע לטובה. "באמריקה כולם דאגו, ואמרו לי שיורים פה וכל הסיפורים האלה. אבל רק כשאתה מגיע אתה רואה שזה שטויות. אני מאוד אוהב את הארץ, יפה פה ומזג האוויר נוח". חיי הלילה, לעומת זאת, לא מרשימים אותו. "אני לא מתעניין בזה כי אני כמעט ולא יוצא".

בן מקרונלד, מקצוען אמיתי. היום בערב יתמלא שוב ההיכל בחולון, לראות מה יעשה מול הפועל גליל־עליון. מקרונלד יעשה בדיוק מה שמארווין קסלר יגיד לו. ■

אלימלך: נכס לקבוצה; קסלר: נכס למדינה...

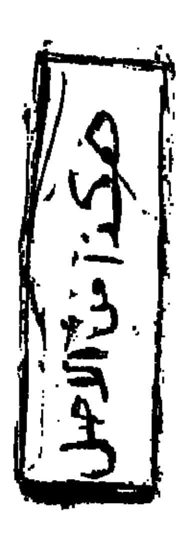
ישראל אלימלך: שחקן הגנה גדול. לא רק שומר טוב, אלא עוזר לכולם. נכס לכל קבוצה. גם משחק ההתקפה שלו טוב מאוד. לא מחפש כל הזמן את הקליעה אלא את המשחק הקבוצתי. התפקיד הכי חשוב שלו הוא הקישור בין הנמוכים לגבוהים. בשבילנו, הנמוכים, הוא חשוב מאוד. הוא מקשר בינינו לבין הגבוהים של הקבוצה. כל שחקן שבן ישמור עליו – יחוסל. אין אצלו אפס. גם כבן ארם הוא 10. עושה את העבודה שלו, לא בא בטענות, שקט. פשוט נכס.

מארווין קסלר: שחקן חשוב מאוד למדינה. לא רק להפועל חולון. שחקן שמדגים ומראה לכל השחקנים הצעירים מה זאת אומרת מקצוענות. עושה כל מה שאומרים לו, מתאמן חזק, משחק חזק, לעולם לא בא בטענות ולא ממציא תירוצים. כשחקן – טוב מאוד. סמול פורוורד, אבל אם צריך משחק בתפקידים אחרים. אני מסביר לו לפני המשחק מה אני צריך ממנו, והוא נותן לי את זה. מקצוען במלוא מובן המילה. נכון שהוא קלע די הרבה עד עכשיו, אבל זה לא התחום שבו הוא מצטיין. אין ספק, מקדונלד הוא רכש נפלא.

כבר במחזור הראשון, מול הפועל ירושלים, נתן מקדונלד לאלה שראו – להבין מה זה יוצא נ.ב.א.
צילום: עדי אבישי

בן מקדונלד. טוב לו בחולון, טוב לו בתל־אביב, מבסוט מהארץ. חיי לילה? "ממילא אני כמעט ולא יוצא..."

צילום: יוסי אלוני

השבוע בטוטו

משחקי הליגות הלאומית והארצית מינימום הפרס הראשון:

800 אלף ש"ח

מה יהיה? יהיה טוטו

סך כל הפרסים 1,700,000 ש"ח

*כולל העברה

שישו שכטמן

תחזית למחזור השישי

1. הפועל כפ"ס – מכבי נתניה: למשחק בין שתי הקבוצות, שהוא הדר־בי של השרון, יש מסורת ארוכה של הפתעות ושערים רבים. בינתיים נתניה נראית טוב וכפר־סבא נראית גרוע, אבל פחות ממשולש לא יספיק במשחק זה.

2. הפועל ירושלים – בית"ר ת"א: שתי הקבוצות הפסידו בשבת האחרו־נה. לאחר שלושה מחזורים, ירושלים עדיין ללא תיקו. זה יכול לקרות הש־בת. ההמלצה שלנו: 1, X.

3. הפועל ת"א – מכבי ת"א: לא חשוב מה מצב הקבוצות, לדרבי התל־אביבי יש צליל מיוחד. שתי הקבוצות טרם הפסידו העונה, ואלמלא העונשים היו ממוקמות בצמרת הטבלה. מכבי ת"א נראית יותר בשלה אבל תיקו היא התוצאה הסבירה ביותר.

4. בני־יהודה – הפועל טבריה: אחרי שלושה מחזורים, שתי הקבוצות כבר בלחץ: לשתיהן שני הפסדים ותי־קו בודד. הביתיות תעזור לבני־יהודה להשיג את ניצחונה הראשון, וזהו גם ה"סוליסט" הראשון בטופס.

5. צפרירים חולון – הפועל באר־שבע: האחרונה בטבלה מארחת את מוליכת הטבלה. מי שמסתכל רק על הטבלה שירשום 2. מי שחושב על הטוטו שיוסיף גם 1.

6. מכבי חיפה – בית"ר ירושלים: משהו קורה לבית"ר ירושלים. הקבוצה אינה משחקת טוב, ואיבדה את הרוח המפורסמת שלה. מכבי חיפה כונה מחד־דש את האימפריה, ותנצח את המשחק. גם במשחק זה – 1 סולו.

7. הפועל פ"ת – שמשון ת"א: לפני שבועיים הפסידה פ"ת 0–3, לפני שבוע ניצחה 3–0. הכי הגיוני שתסיים השבת בתיקו 3–3, אבל איפה ההגיון ואיפה הטוטו... 2, X.

8. הפועל חדרה – מכבי פ"ת: מכבי פ"ת באה לחדרה אחרי שלושה ניצחונות רצופים. חדרה (ניצחון, תיקו והפסד עד עכשיו) אוהבת אתגרים כא־לה, וכשהיא מחליטה לשחק, היא יכו־לה לנצח כל קבוצה. ניחוש – 1.

9. מכבי יבנה – הפועל חיפה: אחרי שנתיים רצופות שבהן נאבקה הפועל חיפה על עליה לליגה הלאו־מית, היא תיאבק השנה על הישארות בליגה הארצית. מכבי יבנה נראית כר־גע בקבוצה הטובה ביותר בארצות. ניצחון ליבנה.

10. בית"ר רמלה – מכבי רמת־עמידר: אחרי שלושה מחזורים, לעמי־דר נקודה בודדת ולבית"ר רמלה שתי־ים. קשה מאוד לנחש את התוצאה, מא־חר ולא ברור איזו קבוצה יותר גרועה... אם קשה, רושמים בטוטו משולש.

11. מכבי יפו – הפועל בת־ים: המשחק הוא למעשה מעין דרבי בין שתי קבוצות שכנות, שכאשר צועקים במגרשה של האחת שומעים זאת במ־גרשה של האחרת... כמו בדרבי התל־אביבי ובדרבי של השרון, גם כאן ר־שום משולש.

12. מכבי טמרה – הפועל יהוד: מכבי טמרה מסתגלת אט־אט לליגה הארצית. במגרשה, לעיני הקהל הנפ־לא שלה, מעט מאוד קבוצות תצלחנה לנצח. יהוד לא תהיה אחת מהן. 1, X והמשחק סגור.

13. הפועל ר"ג – הפועל לוד: המ־ארחים הם הקבוצה השלישית שצברה שלושה ניצחונות עד כה. הם מפתיעים את הליגה, את הטוטו וגם את עצמם. בכדי שלא יפתיעו גם אותנו, נרשום משולש...

14. בית"ר נתניה – מכבי שערי־ים: שתי הקבוצות השתתפו בשנה שעברה במשחקים שבהם הובקעו שע־רים רבים. עוד אין לנו תיקו סולו בטו־פס, ובכדי להרוויח בטוטו צריך לתפוס אחד כזה. בואו ננסה במשחק האחרון.

ליגה לאומית

(לאחר המחזור ה־3)

1.	הפועל באר־שבע	2–5	7
2.	הפועל פתח־תקוה	5–6	6
3.	מכבי חיפה	3–7	5
4.	מכבי נתניה	3–4	5
5.	בית"ר ירושלים	2–4	4
6.	בית"ר תל־אביב	2–2	4
7.	הפועל תל־אביב	3–4	3
8.	מכבי תל־אביב	1–2	3
9.	הפועל ירושלים	4–3	2
10.	שמשון תל־אביב	2–1	2
11.	הפועל טבריה	5–2	1
12.	הפועל כפר־סבא	6–2	1
13.	בני־יהודה ת"א	4–0	1
14.	צפרירים חולון	4–3	0

ליגה ארצית

(לאחר המחזור ה־3)

1.	מכבי יבנה	1–7	9
2.	הפועל רמת־גן	4–8	9
3.	מכבי פתח־תקוה	1–5	9
4.	מכבי שעריים	5–5	4
5.	הפועל חדרה	6–5	4
6.	הפועל לוד	2–2	3
7.	מכבי טמרה	1–1	3
8.	הפועל בת־ים	3–1	3
9.	בית"ר נתניה	4–3	2
10.	בית"ר רמלה	3–2	2
11.	מכבי יפו	2–1	2
12.	הפועל יהוד	4–1	2
13.	הפועל חיפה	6–4	1
14.	מכבי עמידר	5–2	1

הצעות השבוע

שיטות מלאות

	סולידי	הפתעות	הגיוני	לעשירים
1	x	2	2	x
2	x	x	2	1
3	x	2	x	1, x, 2
4	1	1, x	1	1
5	2	1, x	1, x, 2	x
6	1	1, 2	1, x	1
7	x	2	1, 2	1, x, 2
8	1, x	2	1, 2	1, 2
9	1, x	1, 2	1, x	1, 2
10	1, 2	x, 2	1, x	x
11	x, 2	x	x	1, x, 2
12	1	1, 2	1	1
13	1	2	1, x	1, x
14	1	1	1, x	1, 2
שלשות	1	1	1	3
כפולים	4	6	7	4
טורים	16	64	384	432

שיטה מצומצמת

	2 x 1
1	1, x, 2
2	1, x
3	1, x, 2
4	1
5	1, 2
6	1
7	x, 2
8	1
9	1
10	1, x, 2
11	1, x, 2
12	1, x
13	1, x, 2
14	x

שלשות 5
כפולים 4
טורים מלא 3888
טורים בשיטה המצומצמת 324

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	x	1	2	x	1	2	x	1
2	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x
3	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2	x, 2
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	x	1	2	1	2	x	2	x	1
11	1	2	x	x	1	2	2	x	1
12	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x
13	2	2	2	x	x	x	1	1	1
14	x	x	x	x	x	x	x	x	x

כמה מילים לקומישנר הכדורסל

עפר שלח

שנת כדורסל טובה לך ולכולנו, קומישנר. אני קורא לך בשם המחייב הזה, מפני שאני מקווה שבשנה הזאת תפעל קצת כמו הקומישנר ההוא שמעבר לים, דייויד שטרן מן ה־N.B.A. הקומישנר בניו־יורק לקח ליגה בצרות, ועשה אותה לספורט המקצועני המתפתח מהר מכולם בארצות־הברית. גם אתה יכול לעשות הרבה בשביל הספורט שאתה מופקד עליו.

אני קורא, למשל, שאתה נוטל על עצמך את האחריות לכשלון נבחרת הנוער באליפות אירופה, וזו כבר התחלה. אני לא יודע מה אתה מתכוון לעשות עם האחריות הזאת, אבל אני מקווה שתזכור שמישהו כבר אמר שכאן זה לא יפאן, ומי שהאחריות מוטלת עליו עוד לא עושה חאראקירי. מצד שני, אני לא חושב שאני צריך לדאוג בעניין הזה. אבל כדי לשכנע אותך שעוד יש מה לעשות, הנה כמה נקודות למחשבה, ומה שעמיתך ההוא בארץ האפשרויות עשה כדי לטפל בהן.

אני לא בהכרח מדבר על הדברים הגדולים: לא על ההשתלטות האמריקנית ולא על פשיטות הרגל של האגודות ולא על הנבחרת שלנו, שמדשדשת בדרגים הנמוכים של הכדורסל האירופי. אני מדבר על דברים שהם בתחום שליטתך וטיפולך. דברים שניתן לפתור אותם בהינף עט או במחי קנס. ספציפית, אני מדבר על שני תחומי התנהגות, ושניהם קשורים בהנהלות הקבוצות. ההתנהגות בתוך המשחק וההתנהגות בתום העונה.

לפני ארבע שנים נודע למר שטרן שפורטלנד טרייל בלייזרס, שעמדו להשתתף בהגרלה מול יוסטון רוקטס, על הזכות לגייס את אקים אולג'ואן, דיברו עם אקים לפני ההגרלה, כלומר – לפני שהזכויות לדבר איתו היו בידיהם. מהקנס שהוא הטיל על הבלייזרס באותו שבוע אפשר לפרנס קבוצה בכירה בליגה שלנו. תאר לעצמך מה היה הקומישנר ההוא עושה לו גם אצלו היו שלוש הקבוצות החזקות ביותר בעונה המתקרבת חוטפות שחקנים מקבוצות אחרות.

תאר לעצמך מה הוא היה עושה לו הלוס־אנג'לס לייקרס, למשל, היו מדברים עם רוברט פאריש מבוסטון סלטיקס, לפני תום העונה. בוא נתאר תמונת מצב: סדרת הגמר – לוס־אנג'לס נגד בוסטון. פאריש, שכבר קיבל הצעה מהלייקרס על סכום הרבה יותר גבוה משהוא מרוויח בבוסטון, מקבל את הכדור שלוש שניות לסיום המשחק השביעי והמכריע. הוא יודע שהיכולת של לוס־אנג'לס לשלם לו את המשכורת האגדית המובטחת, תלויה לא במעט בכך שהלייקרס יהיו אלופים וישחקו, בוא נאמר, בגביע אמריקה לאלופות. מה עושה פאריש? קולע? מה עושה דייויד שטרן? קונס.

אצלך טורפו מכבי ת"א והפועל חולון את גווית הפועל ת"א עוד לפני שהפגר מת, וגליל־עליון משתפת במשחקי המבחן שלה שחקן של קבוצה אחרת, ומדברת עימו נכבדות. יש כאלה שקוראים לסיפורי מרסו, דלזל והנפלד שמועות; משרד הקומישנר בנוי בשביל לבדוק שמועות כאלה, להגיע לאמת ולהעניש, אם צריך.

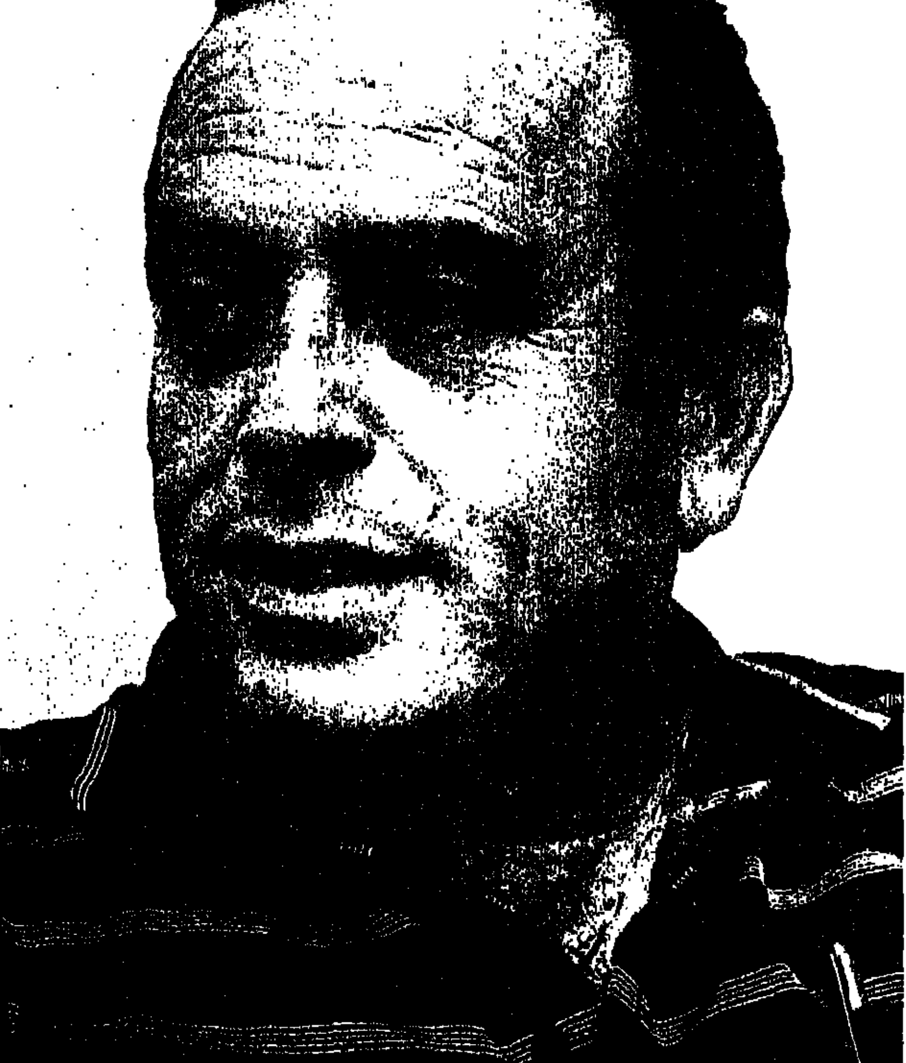
אגב, השנה הזאת לא היתה הראשונה. לפני ארבע שנים שילמה מכבי ת"א את משכורתו של דורון ג'מצ'י בעוד זה לובש את מדי מכבי ר"ג. מה היה קורה לו ר"ג ות"א היו מגיעות לגמר הפליי־אוף? מה היה קורה לו הכנסות מכבי ת"א בעונה שלאחר מכן היו תלויות בקליעות עונשין של דורון שניה לפני הסיום?

בבורסה לניירות ערך ובלשכת עורכי הדין קוראים לזה ניגוד אינטרסים. יש לזה גם כמה שמות פחות אלגנטיים. אני לא מפקפק ביושר של דורון. אבל להנהלות שגורמות לשחקנים לעמוד במצב הזה, צריך לתת קנס עבה והולם, שיפגע איפה שכואב וישליט קצת סדר. הקומישנר ההוא, אמרתי, כבר עשה את זה.

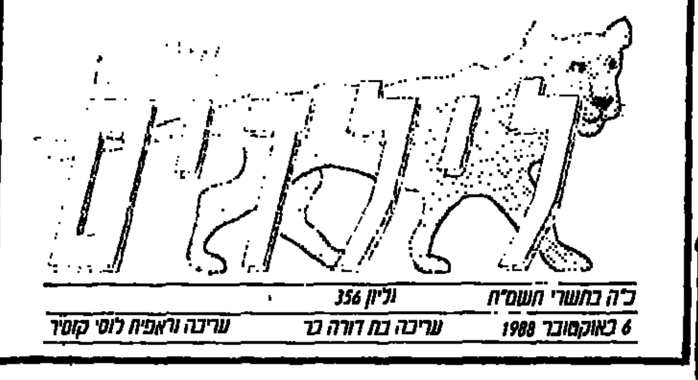
הקומישנר ההוא גם קבע קוד התנהגות למאמני הקבוצות. אפילו דאג מן הפרוע מדנוור כבר לובש חליפה, מפני שאחרת הכיס שלו יסבול. ואצל הקומישנר ההוא הנהלות קבוצות לא יושבות על הספסל ולא חיות במזכירות. רד אאורבך, האיש שעשה את הבוסטון סלטיקס, יושב ביציע. גם לג'רי ווסט אין מקום על הספסל של הלייקרס. על הספסל יושבים רק מאמנים ושחקנים. נקודה.

מה אתה חושב הוא היה עושה לו גם אצלו כל שריקה של השופט היתה מביאה את כל הנהלת הקבוצה, חברי העמותה וידידי המחלקה בפלנגה אל המזכירות? אפילו החוזה החדש של בן מקדונלד לא היה משלם את הקנס הזה. זה לא קשה, קומישנר. רק חוזר אחד לקבוצות וכמה קנסות אחריו, ופתאום הד"ר ג'קילים התרבותיים, שמנהלים את קבוצות הליגה, יפסיקו להיראות כמו מיסטר היידים נוטפי ריר כשהם במגרש.

אלה לא דברים גדולים, קומישנר. אף אחד לא מבקש שכבר העונה תשלח את הינקים הביתה ותפתח את ספרי החשבונות של הקבוצות, שחיות מכספי ציבור, לפני הציבור שמשלם אותם; לא שתגרום לקבוצות להבין שהעיתונות מייצגת את הקוראים, כלומר את רוכשי הכרטיסים, והיא חלק מן המשחק ולא נציגו של השטן עלי אדמות; לא שתדאג שהצ'קים יגיעו בזמן בכל הקבוצות ולא רק במיעוט קטן מהן, ולא שתחזיר את המשכורות לפרופורציה ואת הנבחרת לדרג א'. אלה הדברים הגדולים, ואותם נשאיר לשנים הבאות. השנה הזאת בוא נטפל בהנהלות, קומישנר, ושתהיה לך ולנו שנת כדורסל טובה. ■

קומישנרז יורם אוברקוביץ' צריך לקחת כמה שיעורים מהמורה הדגול, דייויד שטרן

כ"ה בתשרי תשמ"ח | גליון 356
6 באוקטובר 1988 | עריכה בת דורה בר | עריכה גרפית לוסי קוסיר

שלום שלום

אם באולימפיאדת הספורט בסיאול ישראל לא גורפת מדליות, אפילו לא מדליות ארד, הרי זכינו לפני יום הכיפורים במדלית זהב באולימפיאדת המדע והשכל.

את מדלית הזהב קיבלנו עבור שיגור הלוויין אופק 1 לחלל.

כשאנו מסתכלים בלילה על מיליוני הכוכבים שבשמים – גל שמחה מציף את הלב: שם, בין אלפי הלוויינים ששיגרו מדינות גדולות – נע אופק 1 במסלול קבוע ומקיף את כדור־הארץ במשך 90 דקות.

על מסך הטלוויזיה ראינו איך טיל השיגור נפרד מהקרקע, מטפס אט אט לשמים, כשהוא מותיר אחריו פס עבה של עשן. שלושה שלבים ניתקו מהטיל עד שהלוויין ניתק מכוח המשיכה של כדור־הארץ והחל לטייל בחלל.

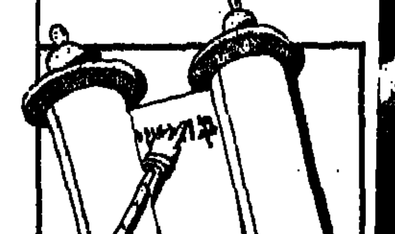
ההישג האדיר של לוויין כחול־לבן הוא לא רק בלוויין עצמו, אלא גם בפיתוח טיל השיגור.

נקווה שהמבצע המסובך המגלה את הכושר המדעי של ישראל ישמש גם הרתעה לכל המתכננים להתנכל לנו.

ובינתיים, ממשיך הלוויין לחוג בחלל, כל המערכות שלו פועלות כהלכה והוא משגר מידע מן החלל. המידע נקלט היטב בתחנת העיקוב הקרקעית וההרגשה בלב כולנו – שמחה על ההישג המרשים.

עמוס בר

אפרת אולין בת ה־4

דברי חכמה

אלדד, איך היתה החופשה בגליל? "ממש גן עדן"

כשאנחנו אומרים "גן עדן" אנחנו מתכוונים למקום יפה עד מאוד, רוח קרירה, מים זורמים ואנחנו? אנחנו מטיילים בו, משתעשעים נחים בצלו. "ויקח ה' אלוהים את האדם וינחהו בגן עדן".

מה עשה שם האדם? כנראה שגן עדן עבור האדם לא היה בדיוק כגן העדן של אלדד בחופשתו בגליל, "וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". שמעתם פעם דבר שכזה? בגן עדן – עובדים, בעבודה קשה כעבודת הגן. מדוע זה נראה לנו כה מוזר? מפני שאנחנו מתייחסים לעבודה – עבודת המבוגרים או עבודת כיתה ועבודת בית שלכם – כאמצעי למטרה, עובדים כדי שיהיה כסף, או כדי לקבל ציון לתעודה־טובה. אבל כנראה שישנם אנשים מוזרים שלא עובדים בשביל משהו, אלא בשבילם העבודה היא האושר הגדול: ממש גן־עדן.

מי צודק? אינני יודע. דבר אחד בטוח – מי שעובד כדי להגיע לגן עדן עוברים עליו ימים ארוכים אפורים של צפיה וגעגועים.

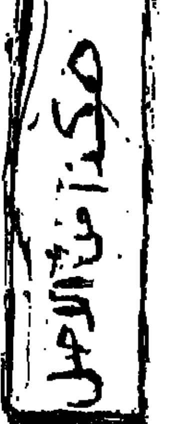
מי שעבורו העבודה היא גן עדן, נהנה גם מהדרך, מהשנה הארוכה, ולא רק מהיום האחרון בו מחלקים תעודות.

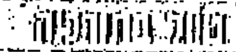
משה מאיר

רכבת לילה

רכבת לילה עם חלונות שקופים
חולפת ביער על פני רציפים
משקשקים פסים, מצלצלים גלגלים
כתנועת הגלים, היורדים ועולים
בלי הפסק, ללא לאות, הישר, תמיד,
ברכבת לילה אני הנוסע היחיד.
רכבת לילה זו רכבת מטענים
מכל המדות, הצורות וסגונים:
אני סובב ועובר בקרונות המחסנים
מציץ ונכנס לכל אחד מסמטענים
העמוסים עד מאד, קומות על קומות
רכבת לילה מובילה מטען חלומות.

אלי רווה

1 למעלה מאלף מסגדים נבנו במשך 500 השנים האחרונות באיסטנבול מאז נכבשה קונסטנטינופול (שמה הקודם) ע"י העותמנים.
המפורסם במסגדים הוא איה־סופיה ששונה לאחר הכיבוש מכנסיה למסגד ושוכן על גדות מיצרי הבוספורוס המקשרים בין ים המרמרה לים השחור.

2 המרקמור, הקומבין, הקטפות ויתר המכונות החקלאיות המודרניות טרם הגיעו לכפרים בטורקיה, וכך ממשיכים הכפריים להעביר את התבואה מן השדה לאסם שליד ביתם.

3 עמק הגרמה, שבאזור קפדוקיה השוכן בשרשרת הרי הפונטוס נוצרה תופעת טבע מהממת בה שמרו סלעים קשים על השכבה התחתונה הרכה. במשך השנים הבליה יצרה בם צורות של אוהלים, בני אדם חצבו בהם את ביתם ועד היום יש כאלה שעדין גרים במערות בתים אלו...

4 בשרשרת הרי המאורוס נמצאת "פמוקלה". בטורקית "חומת צמר הגפן" השוכנת על הר גבס ושא ורם ממנו פורצים מעיינות מים חמים שיצרו ברבות השנים ברכות טבעיות רוויות גבס.

5 האיצטדיון הרומאי באספנדוס הוא השמור ביותר בעולם ומכיל 15 אלף מקומות ישיבה. עד היום מדי שנה נערך בו פסטיבל אומנויות.

כתב וצילם: דניאל סטוקלין

הקייץ מסתיים, ורבים מאתנו טיילו ברחבי הארץ וגם בחו"ל. לאלה מאתנו שלא יצא הקייץ הזה לצאת את הארץ הבאנו רשמים ממסע של אחד מכתבינו שביקר הקייץ בתורכיה.
נקווה שתהנו.

2

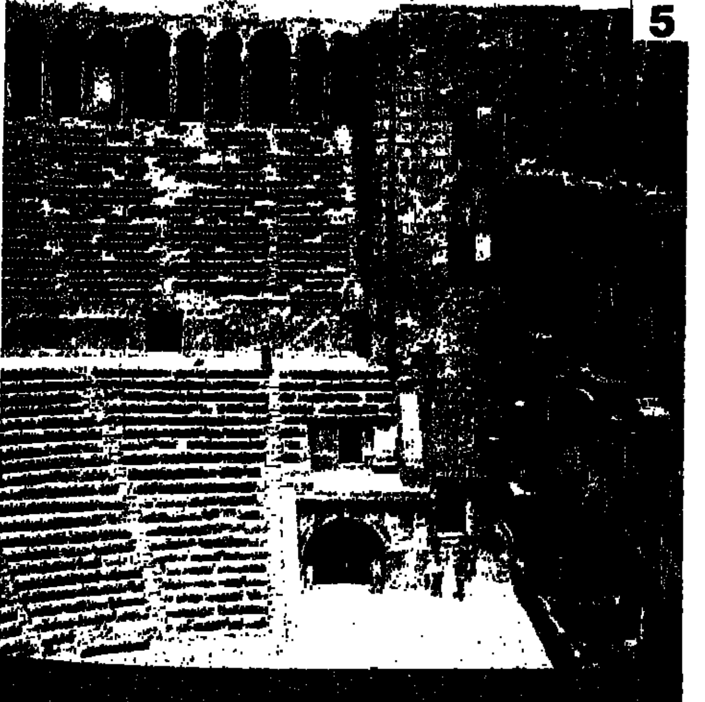

3

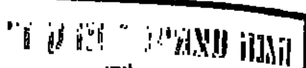

4

5

הגנה עצמית

לקוראים הצעירים - שלום!
עם סיום הסדרה, חשוב מאד שנזכור: מה שראינו, אלו הן רק תמונותיו כדי לדעת. צריך להתאמן הרבה רצון והתמדה יביאו כל אחד מאיתנו לרמה סבירה של יכולת הישרדות בהגנה עצמית ויוסיפו לנו הרבה בטחון עצמי.
ואם תשאלו: באיזה גיל אפשר להתחיל להתאמן?
כמעט מכל גיל! וכמעט בכל מצב בריאותי!
הכל תלוי ברצון ובמשמעת העצמית.
מחכה לכם תמיד.
שלכם.

דניס הנובר

הדיפת איום מצד סכין

וזה למצב "הכוך לברוח או לתקוף?

"שידע עם מי יש לו עסק"! מכת רגל לכוון הפנים.

יוצרים

קוֹץ לְמַזְכֶּרֶת...

אִם תֵּצְאוּ לְטַיֵּל בַּקַּיִץ תִּרְאוּ הַרְבֵּה קוֹצִים, מִכָּל הַסּוּגִים וּבְכָל הַצּוּרוֹת. וְהִנֵּה לַמְרוֹת שֶׁהַקּוֹצִים יָפִים גַּם כְּמוֹת־שֶׁהֵם בַּטֶּבַע, אֶפְשָׁר גַּם לִיצוֹר מֵהֶם קִשּׁוּטִים מְעַנְיְנִים וְצוּרוֹת פִּסּוּלִיּוֹת צִבְעוֹנִיּוֹת.

כָּךְ נוּכַל לְהַשְׁאִיר בְּיָדֵינוּ מַזְכֶּרֶת קוֹצָנִית נֶחְמָדָה מִן הַטִּיּוּל שֶׁלָּנוּ.

נִקַּח, אִם כֵּן, קוֹץ מְעַנְיֵן בִּמְיֻחָד וְנָכִין לָנוּ קִשּׁוּטִים שׁוֹנִים, כְּמוֹ חֲרוּזִים צִבְעוֹנִיִּים קְטַנִּים, חוּטֵי צֶמֶר בִּצְבָעִים שׁוֹנִים, בַּקְבּוּקֵי לַכָּה, גַּרְגְּרֵי שְׁעוּעִית יְבֵשִׁים, וּכְמוֹ תָּמִיד – דֶּבֶק פְּלַסְטִי מִשְׁחָה.

עַתָּה נַתְחִיל לְקַשֵּׁט אֶת הַקּוֹץ שֶׁלָּנוּ.

אֶפְשָׁר לַלְפֵּף כַּמָּה מֵחֶלְקֵי הַקּוֹץ בְּחוּטֵי צֶמֶר צִבְעוֹנִיִּים. נִתָּן לִתְלוֹת "פֵּרוֹת" דִּמְיוֹנִיִּים, הָעֲשׂוּיִים מֵחֲרוּזִים קְטַנִּים. פֹּה וָשָׁם כְּדַאי לְקַשֵּׁט אֶת הַקּוֹץ בִּנְקֻדּוֹת לַכָּה צִבְעוֹנִיּוֹת, וְנִתָּן גַּם לְעַצֵּב "חִפּוּשִׁיּוֹת" חֲמוּדוֹת מִגַּרְגְּרֵי הַשְּׁעוּעִית, לָהֶם נוֹסִיף "עֵינַיִם" שְׁחוֹרוֹת וּנְקֻדּוֹת "לַכָּה" אֲדֻמּוֹת. מוּבָן שֶׁגַּם שַׁבְּלוּלִים חֲבִיבִים, עֲשׂוּיִים אַף הֵם מִגַּרְגְּרֵי הַשְּׁעוּעִית, יוֹסִיפוּ חֵן לַקּוֹץ הַמְחֻדָּד.

מַה דַּעְתְּכֶם עַל הַקִּשּׁוּט הַמְּיֻחָד שֶׁנּוֹסַף לַחֶדֶר?

רוני לדנר

שירי שטות

חֲתוּלָה מְתוּקָה
וְעֵינֶיהָ זָהָב
פַּרְוָתָהּ כֹּה רַכָּה
וְאוֹתִי הִיא תֹּאהַב.
אִם רַק לֹא אֶצִּיק,
לֹא אֶמְשֹׁךְ בַּזָּנָב
וּלְקַרְבִּין לָהּ אַפְסִיק
אָז אוֹתִי הִיא תֹּאהַב.
אֵשֵׁב עַל יָדָהּ
וְאֶתֵּן לָהּ חָלָב,
אֶהְיֶה נֶחְמָדָה
וְאוֹתִי הִיא תֹּאהַב.

מתוך הספר "אמא אוהה" בהוצאת סורן

ילדי יהוד במופע

חזיון אור קולי

איך חוגגים יום הולדת לישוב? איך חוגגים את יום הולדת הארבעים לישוב יהוד, הישוב שהוקם עם קום המדינה. מכינים מופע אנק באיצטדיון הכדור רגל. המופע החל בהעלאת הבקשה המוכרת: "סבא, ספר לי סיפור, אתה יודע, כזה של 'היה היה', סיפור־אגדה".
והסב, כמו כל סבא טוב, מתחיל לספר לו את תולדות הישוב.
על גבי התפאורה, שנבנתה בצורת אלבום תמונות ענק, הוקרנו שקופיות וסרטונים הקשורים בימים הראשונים של יהוד. בין התמונות: הבתים הראשונים, באר־המים הראשונה, התינוקת הראשונה שנולדה בישוב והתינוק הראשון, ששמו כמובן יהודה. בין התמונות והסיפורים, הופיעו כאלף מתושבי המקום, בני כל הגילים, על ארבע במות. הם רקדו בסגנונות מגוונים, ושרו שירים באידיש, ברוסית, בלדינו, בטורקית ובעוד שפות, שירים שהביאו עמם העולים החדשים הרבים שהגיעו לישוב מכל רחבי תבל.
הכוכבים האמיתיים של הערב היו, ללא כל ספק, ילדי המקום, מגילאי הגן עד לגיל בית ספר תיכון, שהיו רוב המשתתפים במופע. הם העלו מפגני־דאווה בג'ודו ובסוגי־ספורט אחרים, מופעי המחול והזמר הצטיינו ברעננות ובחן, ולעתים קרובות היה טוב כהרבה מחלקם של המבוגרים. חבל רק שהכותבים התעלמו כמעט לחלוטין מתולדות המקום בטרם הקמת הישוב, ולא ציינו, לדוגמא, את העובדה שהמקום שמש למתיישבי פתח־תקווה מקלט מפני מגיפת הקדחת ביימיה הראשונים של ההתישבות החקלאית העברית בארץ, לפני יותר ממאה שנה.

עטרה מוסקוביץ